

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pap 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-82

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 „
Negyedévre . . . . . 320 „
Egy órára . . . . . 110 „

XI évfolyam * 75. szám
1928 március 24. Szerda
* 568 N. szám 7

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
tér 2. II. 8.

UJKELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

SANTOL
LA LEGJOBB
SOSBORSZEZS

A német-orszós konfliktus

A német sajtó az utóbbi időben nagyon szenvedélyes hangú cikkeket írt, mely az Oroszországban tartózkodó német mérnökököt a szovjet letartóztatás. Nemcsak a nacionalista sajtó, hanem még a szociáldemokrata sajtó is kijelentette, hogy a német mérnökök letartóztatását nem szabad a német kormányának szíj nélkül hagyni. Németországnak a diplomáciai viszonyt a szovjettal meg kell szakítani. A *Vorwärts* című szociálistá lap kijelentette, hogy abban esetben, ha ma Németországban szociáldemokrata kormány volna, az sem eslekedhetne másképpen, mint ahogy a német kormány eslekedett. A német kommunisik természetesen körömszakadtság védelmezik a moszkvai kormányt.

Ha valakita német gazdasági szaklapokat olvassa, akkor ezekből is megállapíthatja, hogy ma Németországban milyen nagy az elkeseperedés Szovjet-Oroszországgal szemben. A német gazdasági körök a lapjaikban ma úgy írnak, hogy Németország nem találta meg számításait a szovjettel folytatott üzleti összeköttetései során és állandóan azt hangsúlyozzák, hogy sem a német kormány által nyújtott százmillió márkás kölcsön, sem a 300 millió garancia kölcsön nem hozott a német gazdasági életnek (különképen semmiféle előnyt. A német hitelek ellenére, a német gazdasági statisztikusok kimutatása szerint tavaly még Németország 173 millió rubel értékű árut szállított Oroszországba, 1927-ben ez a szám már 157 millió rubelre csökkent. Ezzel szemben az oroszoknak sikerült a Németország felé irányuló kivitelüket egy év alatt 111 millió rubelről 167 millió rubelre emelni. Az orosz gazdasági organizációk értik a módját annak, hogy az orosz importot minél jobban felemeljék, bár a német ipar Oroszországban mindig kevesebb és kevesebb elhelyezkedési teret talál. Az orosz kormány a maga részéről minden meglesz, hogy az Oroszországba kerülő iparos és kereskedő minél nagyobb nehézségekre találjon.

Az oroszok és a németek látták, hogy így nem lehetnek tovább a dolgok és ezért elhatározták, hogy a két ország között levő függő kérdéseket meg fogják új-ból tárgyalni. A tárgyalások elején újabb, nagyobb hiteleket igényeltek. A német kormány azonban hallani sem akart újabb hitelek adásáról. Amikor ezek a tárgyalások folytak, egyszer csak megérkezett a hír a német mérnökök letartóztatásáról. A szovjettkormány a maga részéről azt hangsúlyozta, hogy a német mérnökök bűnössége már amúgy is be van bizonyítva. A német kormány a tárgyalások alatt, most már arra az álláspontra helyezkedett, hogy addig nem folytat semmiféle megbeszélést a szovjettal, amíg a német állampolgárok telelepedési engedélyre nincsen biztosítva.

A német gazdasági körök a német kormány eljárását a legnagyobb mértékben helyeselték, sőt a kormányhoz hálafelelőre írték és azt is hangsúlyozták, hogy a jövőben szükség van arra, hogy a német munkások és a mérnökök oroszországi ténykedését szabályozni kell és a telepedési engedélyt részükre okvetlenül meg kell adni, mert ellenkező esetben a német gazdasági élet teljesen kivonul Oroszországból.

A német-orszós viszony, berlini lapok jelentései szerint, még nincsen úgy elmergesedve, hogy már szakításról kellene beszélni. Az angol lapok még nagyon korai az örömről, mert a német kormány még nem akarja vetni a rapallót, sem pedig a berlini szerződést meg-

semmisíteni. csak azt követeli, hogy a két ország között megindult gazdasági és politikai közlekedést semiféle zavaró momentum ne akadályozza. Stresemann hangsúlyozta, hogy még nem érkezett el az ideje annak, hogy a német kormány akár nyugat, akár kelet felé orientálódjon. A kormányhoz közelítő *Tagliche Rundschau* is azt követeli, hogy a német külpolitika a jelenlegi keretek között maradjon és különösen Oroszország-

gal szemben tartsák fenn a mostani kurzust. Az orosz kormány is belátta már, hogy nagy ügyellenséget követett el akkor, amikor a német mérnököket letartóztatla és most már közülök néhányat szíve szabadlábra is helyezett. A német-orszós konfliktusnak nem lesz messzemenő diplomáciai következménye. Az európai, de különösen a Balkán politikában azonban ez az eset nagyon is fogja éreztetni a hatásait.

Szökőár és árvíz pusztít Franciaországban

(Páris, március 27. Az *Uj Kelet* tud.) Franciaország minden részéből súlyos árvízkatasztrófákat jelentenek. A tengerparton sokhelyütt szökőár pusztít, ami a lavaszi napéjegyenlőséggel áll összefüggésben. Gruissan községet, Aube megyében teljesen elöntötte az ár. A falubeliek a házak tetőzétére menekültek s ott várják az apadást. A szőlőspinceket mindenütt elöntötte a víz és a felrakározott takarmány elpusztult. A Bretagneban a

La Rochelle és a parti szigetek között közlekedő hajójáratokat be kellett szüntetni. Több halászbárka nyomtalanul eltűnt. Concarneauban a szökőár előtörté a halpiacot s a kirakott árut visszahozta a tengerbe. A városka mellett az ár mindenütt átszakította a gátakat. Roscoff falucskában, ahol szintén gútszakadás történt, a lakosság 400.000 frank kárt szenvedett. A Girondoban heves

szélviharok pusztítanak. A telefon- és táviróösszeköttetés a tengerparti városokkal és falvakkal megszakadt. A Spanyolországból jövő vonatok többórás késéssel érkeznek Biarritzba. Bayonneban az ottani rádióállomás S. O. S. jeleket vett fel, amelyeket a Landros spanyol gőzös adott la. A La Manche-csatorna mentén ezzel szemben enyhe tavaszi időjárás uralkodik.

Eredménytelen maradt a kormány és a nemzeti parasztpárt koalíciós tárgyalása

Még mindig nem döntöttek a lakástörvény végső szövegéről

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az *Uj Kelet* tudósítójától.) Bukaresti lapjelentések alapján az Uj Kelet is megírta, hogy szombaton délután állítólag koalíciós tárgyalások indultak meg a nemzeti parasztpárt és a kormány között *Maniu* Gyula decemberi pontjai alapján. A hírt, amely több bukaresti napilapban látott napvilágot a nemzeti parasztpárt napilapja a „Dreptatea” megcáfolta.

A „Lupta” ma délutáni lapja a cáfolat ellenére is fentartja azt az értesülést, hogy Bratianu és Maniu szombaton délután 4 óratól 7-ig Hiota udvari miniszter lakásán tanácskoztak. A találkozás eredménytelen maradt, mert Maniu a kormány azonnali visszalépését követelte, míg a miniszterelnök kifejtette, hogy még abban az esetben is, ha a nemzeti parasztpárt garanciákat is nyújtana az alkotmányos rend és a kontinuitás respektálására, a kormány nem mehet el addig, amíg misszióját befejezetnek nem látja.

Bukarest, március 27. A kamara mai ülésén *Florea* kormánypárti képviselő tiltakozik az Erdélyben folyó irredenta propaganda ellen. Rámutat arra, hogy a nemzeti parasztpárt akciója alkalmas ad Románia megrágalmazására. Szól a diákokról, akik Magyarországon tanulnak és onnan Erdélybe jönnek haza és irredenta tügynekök. Tiltakozik a gyulafehérvári gyűlés földalatti propagandája ellen is.

Brudariu kéri a temesvári köztisztvis-

elők házhelyeinek kiosztását. *Pruncu* vizsgálatot követel a husi bíró ismeretes ügyében.

Stelian Popescu igazságügyminiszter megnyugtatta, hogy a vizsgálat befejezése közeledik és a büntetés nem fog elmaradni.

Pella Vespasian kéri a spekulatörvény kiterjesztését a lakás és üzletberekre is.

Stelian Popescu igazságügyminiszter egyetért ezzel a kívánsággal.

Ezután áttértek a napirendre és megkezdték a legelőtörvény általános vitáját.

A kamara éjjeli ülésén folytatták a munkatörvény vitáját.

Iadovici hangsúlyozza, hogy a mun-

kasosztály védelme kívánja a javaslat elfogadását. Nem fogadja el *Dinu Bratianu* azt a felfogását, hogy más államok tapasztalataitól tegyék függővé a 8 órai munkaidő bevezetését. A női és gyermekmunka nagy szociális jelentőségére mutat rá.

Dr. Lupu munkaügyi miniszter megállapítja, hogy mindenütt bevezették a 8 órai munkaidőt, kivéve Németországban, ahol a háború rombolásait kívánták a 9 órai munkával ujjaépíteni. Konstatálja, hogy az ellenzék sétál az uccán, míg a parlament komoly munkát fejt ki. Beszéde után a javaslatot általánosságban, majd *Scuievschi* és *Mociornita* felszólalásai után 103 szavazattal részleteiben is megszavazták. Az ülés ezzel véget ért.

Permanens miniszteri bizottság foglalkozik a lakástörvénnyel

Bucuresti-Bukarest, március 27. A kamara jogi bizottságának tegnap este ülést kellett volna tartania a lakbérleti törvényjavaslat kérdésében, az ülést azonban elhalasztották és ehelyett *Duca*, *Argetoianu* és *Stelian Popescu* megbeszélést tartottak azokkal a kormánypárti képviselőkkel, akik ellenzik a benyújtott javaslatot. *Jean Florescu* volt igazságügyminiszter, *Dumitrescu*, *Radovici* és *Museleanu* *Lupu*-pártiak hangsúlyozták, hogy a javaslat igazságtalan és más formulát kívántak a lakbérletük megfosztásására és pedig nem a háborúelőtti bért, hanem egyszerűen a jelenlegi 17.000 lei évi házbért kívánták bérnáltár gyanánt venni. Egyben a házbéremelés kvótáját 25-ben kérték megállapítani. A vita nagyon heves volt. *Stelian Popescu* igen intranzigensnek mutatkozott, míg *Argetoianu* és *Duca* hajlandók

voltak a lakók álláspontját is elfogadni. Az igazságügyminiszter erre megjelent a miniszterelnöknél, közölte a történeteket náire *Bratianu* *Vintila* tanácskoztott *Ducával*. Valószínű, hogy még a mai napon minisztertanács ül össze a lakásprobléma újabb megfárgalása végett.

— 1929-ben összehívják a nemzetközi jövátételi konferenciát. Newyorkból jelentik: Az International szerint Párisból jövő megbízható információk arról számolnak be, hogy 1929-ben összehívják a nemzetközi jövátételi konferenciát. A tárgyszoraton elsősorban a jövátételi összeg végleges megállapítása, másodsorban az új jövátételi trv kidolgozása, harmadsorban pedig a nagy német kölcsön elhelyezése Amerikában, szerepel.

inhaltó kész... néhány pere alatt... köhögést, fejedtséget, áll... st, orr és to... sz szájjat... söveket. Nagy... ronhíttzes és... Fertőtleni... amosokon, vo... helyiségekben... rban és dro... Lerakát és... mánia részére... lomom... uá in Curtea... irei.

követelnek és... zó hullámokkal... lelkek közlik... jövő kialakul és... mint egy állat... atlant, mint egy... az istenek felé... rászottot férfiú... anya isteni öle...

nek és bennök... oznak, előgö... znes érzések és... nek. Hephestion... apolója. A töb... Az a monda... ként hat, kerü... útt döbbenetet... vonultak. A... iránt Sándor... mely elröböl... denebb benyo... elenséggel hat... selekedeteiben... ban, mértékte... etései. De testi... testgyakorla... vadabb pári... Aki párbajra... k villámaival... iskoláiban fel... hagyományt... rcol, minden... annyira meg... eszméletlenül... ai, amelyben... akkor lényé... varázslatosság... örökké büvö... mosolvát va... em tudja.

zik.)

A

sec... lade... vé

Ri... d. 70.

CORSO
filmszínház

A közönség kifejezett kíván... ságára még másoron marad

Josephine Baker a legnagyobb párisi revüben
Premier!
Brigette Heim leghatalmasabb drámája: A szenvedélyek rabszolgái

A tükör életrajza

Ma, a fejlett üvegipar korában talán a legkönnyebben és leggyorsabban előállítható luxuscikk a hiúság, kiváltkép a női hiúság szimbóluma: a tükör. Most a vízszintesen lefektetett üveglapra vízben feloldott ezüstöt vagy kloridot öntenek, erre meg számlák-szeszt, mely az előbbi oktatból kiválasztja az ezüstöt. Mikor az ezüst megszáradt, valami lajjal kenik végig, hogy az ezüstpor le ne pattogjon és máris kész a tükör.

A mai tükör öse, az ősember primitív tükré egy tó, vagy pocsolya volt, amelyben azonban természetesen, csak tiszta, derült időkből nézhető magát zavartalanul. Még napjainkban a modern fényűzés eszközeinek tobzódása között is fellelhetjük néha ezt a primitív tükröt, legtöbbször falon, ahol tükör híján a kacskás menyecske sokszor szívesen elkacérkodik önmagával a kut vizének tükrében, vagy a szegényebb háznál, ha nincsen kéznél tükör, egy vödör víz fölé hajolva féltüködi a falusi ember.

A tükör legelőször a babiloniai népeknek s az asszíroknak tűnt fel, főként a női kezekben. Acélból készültek, nyéllel voltak ellátva, simára csiszolt része, melyben nézgették magukat, gyengén domboru volt. Maga a tükör lapja és nyele vésésekkel volt kicifrázva. Ekkor még ritkaságszámba menő dísz tárgy volt, nemkülönben később a görögök és a rómaiak korában is, amikor a fenti leírású tükör már rézből készült.

Egyiptomban szintén ebben a formában használták a réztükröket, csak a hercegnők és bizonyára Cleopatra királynő is, csináltattak ezüst tükröt maguknak. Az ezüst tükrök rendkívül drágák és értékesek voltak, mivel nem rozsdásodtak és a fényüket nagyon sokáig megtartották. Az Egyiptomban tartott ásatásoknál sokáig feltörték az archeológusoknak az a palacsintásító formájú tárgy, amelyet néha a sírokban a halott mellett találtak. Nem tudtak rájönni, hogy micsoda. A hinduk ugyancsak fekete márványlapot csiszoltak fényesre, ez a lap is domboru volt kissé, ez volt a tükrük. De csak a magasállású, gazdag emberek házában lehetett ilyen találni.

A tükörnek a görög mitológiában is szerep jutott. A monda szerint ugyanis Perseus a szörnyű Gorgon meduzát csak oly módon tudta elpusztítani, hogy amikor a barlangjában meglepte, kerek, fényes pajzsát hirtelen annak az arca elé tartotta s a meduza meglátva magát a pajzs tükrében, holtan dermedt, szörnyet halt.

Krómbelől IV. Béla idejében, a főnádcsináltak először üvegtükröt. Érdekes, hogy még a középkor végéig is csak gömbölyű tükröt tudtak csinálni, azon egyszerű okból, mert nem tudtak üveglapot metszeni. A nyers üveget egy fazékból márványlapra csurgatták, a lepenyészű pépet kissé átggyurták, de négyzetű lapos formát nem tudtak adni neki. Ezért van az, hogy az összes középkori és régebbi épületek ablakai, mint képeken láthatjuk, mind gömbölyűek voltak.

A legszebb művészi tökéletességre emelt tükröket a korai barokk-korban csinálták. Ezek az úgynevezett velencei tükrök, melyek valóban nem is Velencében, hanem a mellette fekvő Muranóban, szárazföldön készültek. Itt találtak egy anyagot, valami lágy kvarcietet, a folyóvizet hordták oda, ebből olyan kristálytiszta, lajjelkony üveget csináltak hogy hasonlót talán ma is kevés helyen tudnak gyártani. A velencei tükröt mégsem a tükörkép tisztaságáért, hanem a munkás, gyógyvívó keretéért, amely szintén üvegből van, veték és veszik ma is drága pénzért. Az aprólékos kidolgozású, csipkés finom keret különösen a XV. században, a renaissance alatt vált kedvetté, amikor nem is volt igazán elkölhető, izléselesen és divatosan berendezve az arilak, ha a velencei tükör hiányzott

belőle.

A XVI. században Medici Kátfahin ismét a nyelés tükröt hozta divatba: a keret aranyozott fából volt és az ovális tükröt köröskörül struccotollak szegélyezték, úgyhogy lejegyzől is használták. De még ebben az időben is speciális luxuscikk volt a velencei tükör. Ma is az. Az állam törvényvel védte a gyártási titkát és feltétlenül vigyázott rá nehogy egy munka nélkül álló velencei tükörparos kivándoroljon a köztársaság területéről.

A nyelés tükör divatja sokáig kedvezett az ötvösiparoknak, mert a nyelét és hátlapját, valamint a tükör körletét finom vésetekkel látták el, akár csak az okori keleti népek A XVII. század egyszerre megszüntette ezt a divatot. Ekkor ugyanis a tükröt a nők kénytelenek voltak elhagyni a divatban, majd később selvényesinoron a derekukra erősítve, állandóan maguknál hordták, illatszeres üvegcékekkel, olíval és tüpárnával együtt. A XVIII. és XIX. században voltak periodusok,

amikor a nyakban viselt, vagy a mellben, a hiúza tűzött medaillonba tükör volt foglalva. Nemsokára azután már mindazok a formái meg voltak a tükörnek, amelyek nagyrészt ma is láthatók. Legfeljebb a puderos dobozon nem volt rajta a tükör, mivel akkoriban a puderos doboz sem volt divatban.

Franciaországban, Amerikában, ugy látszik még ezt a módszert sem tartják elég praktikusnak, legújabbban a modern venki asszonyok és a párisi divathölgyek a gyűrűjükből elhelyezett metszett miniatűr tükröcskékből restaurálják napközben ruzsosz ajkukat. Emellett otthonukban még nem egy drága művészi művi tükör áll hiúságuk rendelkezésére. Mert talán a tükör az egyetlen, amely a fényűző régmúlt kihalts szokásaihoz a modern ember otthonában is változatlanul kedvelt és ha már nem egészen dísz tárgynak számít is, mint valaha, de ma is feltétlenül több, mint butordarab.

A magyar opera tiszteletbeli tagjává nevezte ki Jeritzát

Jeritza Mária hazajött Amerikából. Oriási sikerekben és ünneplésben volt része

(Bécs, március 27. Az Uj Kelet tud.) Jeritza Mária tegnap érkezett meg Amerikából. A világhírű bécsi művésznőnek ez az útja valósággal az énekművészet diadalútja volt. Jeritza Mária visszatérése után fogadta a sajtó munkatársait, akik előtt a következőkben ismertette amerikai szereplését.

— A Metropolitan operában — mondotta Jeritza Mária — az elmúlt idényben a Carmen énekeltem. Ezt az operát évek óta nem adták elő Newyorkban és most az én szerződötésem alkalmával teljesen új rendezésben és teljesen új díszletezéssel adták. Az ottani szokások szerint minden színművet egy játékéven rendszerint egyszer adnak elő. A Carmen sikere azonban olyan hatalmas volt, hogy az opera egészen kivételesen kilencszer tüzte ki másorra. Egy alkal-

jommal Carmen egy jótékonycélu előadón is énekeltem.

— A Carmen első előadásának oly nagy sikere volt, hogy Jimmy Walker, Newyork városának népszerű polgármestere feljött a színpadra, gratulált és együtt lefotografáltatta magát velem. Ennek a nagy sikernek köszönhetem, hogy ősszel, amikor visszamegyek, Newyorki fellépésem előtt San-Franciscóban és Los Angelesben egy újonnan alakult opera-társulatnál fogok énekelni néhány hétig. Novembertől február 20-ig fogok a Metropolitan operában énekelni és pedig a szerződés értelmében még négy éven keresztül. Carmenen kívül Tanhauserben énekeltem Elisabethet, azonfelül Toscát. Turandóban és a Valkűrökben énekeltem, az egyik címszerepet. Játszani fogok még Korngold Violantájában s Santuzát fogom játszani a Paraszibecsületben.

A művésznő elmondotta, hogy Philadelphában, Washingtonban, Baltimoreban, Bostonban és Richmondban koncertezett. Főleg áriákat adott elő, angol, német, francia és olasz nyelven. Newhavenben az egyetemi ifjúság koncert után hivatalos küldöttséggel kereste őt fel és átadta a Yale-klub tiszteletbeli tagsági díszoklevelét. T Metropolitan operában valahányszor fellépett, a jegyeket mindig elővételben kapkodták el. Elmondotta, hogy több ízben énekel a Newyorki rádió-leadóállomáson, amelynek hozzávetőleges számitás szerint 25 millió hallgatója van.

A művésznő végül elmondotta, hogy áprilisban és májusban ismét fellép a bécsi operában. Közben Kopenhágában fog háromszor szerepelni. Ezuttal először lép fel Dániában. Innen Párisba utazik és a bécsi állami opera együttesében fogja énekelni Toscát. Májusban három napon vendégszereplésre kötelezte magát a budapesti operába. A pesti opera egyébként kinevezte őt tiszteletbeli tagjává.

A tavaszi divat legszebb anyagai megérkeztek.

Köpeny és complektra:

Kasha, Tweed, Homespun, Trench-Coots.

Ruhákra és composékra:

Kashinette, Charmola, Pepita, Lemée-Kasha.

Selymekben:

Crep-Satén, Crep de Chine, Crep Georget.

Minden anyagban az összes divatszínnek.

GRÜNWARD ÉS STEINER

női divatkülönlegességek áruháza Cluj, Piața Unirii 12. Tel. 961.

A feleséggyilkos milliomos filmgyára

Husz esztendővel ezelőtt hónapokig foglalkozott az egész világ sajtója egy nagy bünpörrel, aminek a vádlottja egy sokszoros virginiai milliomos volt, Harry Thaw. Az ügyészesség gyilkosság miatt emelt vádat Thaw ellen, akire a főtárgyalás során minden tagadása ellenére kétségtelenül beigazolódott, hogy bestiális módon eltette láb alól a feleségét. Thaw, ha szegény ember lett volna, soha el nem kerülte a villanyösszekeket, azonban nagyon sok volt a pénze s emel-fogva kitünő a védőügyvédje. Egy kitünő védőügyvéd és nagyon sok pénz Amerikában immunissá teszi az embert a villamosszekkel szemben: az ügyvéd meggyőzte a rendelkezésre álló érvekkel az esküdteteket s talán a bírakat is arról, hogy a vádlott nem bűnös, hanem beteg, — (ami tökéletesen igaz, csak-hogy minden gyilkosra vonatkozólag igaz, azokra nézve is, akik nem milliomosok s akiket ezért minden tekintetben nélkül felkötnék) — és Thaw a bíróság bedugta egy tébolydába.

A tébolyda szép park közepén állott s az orvos és ápolószemélyzetet leszámítva Thaw volt az egyetlen lakója. A többi beteget egyszerűen kiköltöztette. Mielőtt ugyanis a bíróság beuallatta a gyilkos urat az intézetbe, Thaw ügyvédje megvásárolta a tébolydát.

Egy gyilkosnak, aki a villamosszekértorkából szabadult meg, ideális tartózkodási hely ugyan egy ilyen magányos kastély... ize... tébolyda, ahová a törvény szigorja juttatta, azonban Thaw nem érezte jól magát benne. Az ember elvégre társaslény. A tébolyda igazgatója, aki a védőügyvédől kapta a fizetést, az orvosok, akik a védőügyvédől kapták a fizetésüket, az ápolók, akik a védőügyvédől kapták a fizetést, elnéztek ugyan, hogy a szegény elmebeteg állandóan egész baráti körét vendégül látja az intézetben s azon az alapon, hogy „barátain barátnői az én barátaim”, ifja, de bohó táncosnókat pezsgőt és azért ez mégsem volt az igazság. A szabadságot nem pótolhatja a szabadság illúziója. Addig unszolta védőügyvédjét, amíg az, alig néhány évi elme-gyógyintézeti kezelés után megkísérelte kiszabadítani Thawyt a tébolydából. A kísérlet azonban majdnem a villanyösszekebe juttatta a gyilkos milliomosát, a közvélemény felháborodásának hatására alatt ugyanis el akarták rendelni a pön, újrafelvétel és a védőügyvédnek sokat kellett érvelni, amíg a legfelsőbb igazságügyi hatóságok vegre eltekintettek ettől a lépéstől.

Sok-sok esztendő telt el, lassan felesédebe ment Harry Thaw „csinyje” és néhány éve azután kiengedték a gyilkos milliomosát az elme-gyógyintézetből. Thaw, egy darabig visszavonulva élt, de aki egyszer belekóstolt a közszerelésbe, — akár csak vádlotti minőségben — az mindig visszavágyódik a nyilvánosság elé. A múlt év tavaszán megtört a jég a virginiai Winchester-ben a tüzoltóság nagy ünnepséget rendezett és a díszfelvonulás alkalmával a tüzoltókat Harry Thaw vezette, akit a tömeg lelkesen megjelzett.

A feleséggyilkos ezzel jogerősen viszatért a polgári életbe. Hogy legyen valami foglalkozása is, filmgyárat alapított, amelyet „Kenilworth Productions”-nak nevezett el. Hirdetéseket tételelt közzé a lapokban, amelyekben jelentkezésre szólította fel Amerika legszebb nőit, akik filmpályára akarnak lépni és a jelentkezők közül hármat le-

gényesre választotta. A filmgyár alapítóját, amelyet „Kenilworth Productions”-nak nevezett el. Hirdetéseket tételelt közzé a lapokban, amelyekben jelentkezésre szólította fel Amerika legszebb nőit, akik filmpályára akarnak lépni és a jelentkezők közül hármat le-

Ruhák
leg-élvezetesebben készülnek
Áron Davidánál
Cluj, Calea R. Ferdinand
32.

A villany

Nehéz ne nagyszerű tenek elő vakmerő biolasu pr keltei az szet fölött.

Sok szó legujabb legjelentős az atomro arra, hogy a termész fizikat. Az még csupa helyt a ki ket nem f ségü felfed sen.

Hosszu egyik alap tatlansaga, hogy az a alapkövei megállapít az apró r kékből, az még akkor valamikor mok része

Csak nő a tudomá hatatlansá Ruthford között meg íium sugá gát vette ságnak a lővegeivel. Miután a összetétele kele kísér atomok str változott, vegyi elem

Már a le saga is ke sörletek gy hozzájárul változását eszközök a tóvá és bi

Most az rom nagy F. Lange nyos expe irányul, h felülmuljon fannak lat

Az atom többé végt szük korlá Tudnillik, a bécsi és képen tök dig nem v helősége rombolásá olyan elek amilyent előállítani

Az atom millió volt ják szét a atom bels tozásokot. gitségével és kérdése lesz-e? A nagy anya voltos fesz

Hé nem a termész lak ki a f rói és a ták a ziva zóitek, me feszültség méter mas voltos elek Már mos szültséget ltsák. Lugano

Tavas

A villámcsapás a tudomány szolgálatában

Nehéz nem patetikusan írni. Egy olyan nagyszerű tudományos kísérlet készítenek elő most a német fővárosban, mely yakmerő és mégis matematikai elgondolással precizitásával fenségesen érzékelteti az ember végső diadalát a természet fölött.

Sok szó esett már a világsajtóban a legújabb idők egyik legérdekesebb és legjelentősebb tudományos eredményéről az atomrombolásról, amely hivatva van arra, hogy teljesen új alapokra fektesse a természettudományokat, elsősorban a fizikát. Az atomrombolási kísérletek ma meg csupán teoretikus értékek, de mielőtt a kísérletek igazolják a feltevéseket nem fog sokáig kétszáz a nagyjelentőségű felfedezés tudományos kihasználása sein.

Hosszu időn keresztül a tudomány egyik alaptétele volt az atomok oszthatatlansága. Senki sem kétkelhetett abban, hogy az atomok a természet legkisebb alapkövei és amikor egy későbbi kutatás megállapította odavezettek, hogy ezek az apró részecskék még parányibb testecskékből, az elektronokból tevődnek össze, még akkor sem gondoltak arra, hogy valamikor is lehetővé fog válni az atomok részekre bontása.

Csak néhány évvel ezelőtt indult meg a tudomány küzdelme az atomok oszthatatlansága ellen. A nagy angol fizikus Rutherford volt az, aki először próbálkozott meg az atomrombolással. A rádium sugárzásnak rendkívüli gyorsaságát vette segítségül és ennek a gyorsaságnak a felhasználásával próbálta apró lövegeivel szétrobbantani az atomokat. Miután a vegyi anyagot az elektronok összetétele határozta meg, a Rutherford-féle kísérletek következtében az egyes atomok szerkezetére oly mértékben megváltozott, hogy néhány vegyi elemet más vegyi elemmé sikerült átalakítani.

Már a lehetőségeknek ez a korlátozott-sága is ketessé tette a laboratorumi kísérletek gyakorlati értékét és ehhez még hozzájárult az is, hogy az atomok megváltozását csak külön e célra konstruált eszközök alkalmazásával lehetett láthatóvá és bizonyíthatóvá tenni.

Most azonban a berlini egyetem három nagynevű fizikusa: A. Brosch, dr. F. Lange és dr. C. Urban egy tudományos expedícióra készülnek, amely arra irányul, hogy minden eddigi eredményt felülmúljon és megoldja a megoldhatatlannak látszó.

Az atomok szétrombolása nem lesz többé végtelen nehézségekkel és csak igen szűk korlátok között elérhető művelet. Tudnillik, bár a teoretikus lehetőségek a bécsi és londoni kutatások eredményeként tökéletesen bizonyosodtak, eddig nem volt rá mód, hogy ezeket a lehetőségeket kiaknázzák. Az atom szétrombolásának mesterséges előidézéséhez olyan elektromos feszültség szükséges, amilyent még eddig nem volt lehetséges előállítani.

Az atomrombolók lövegei csak 5-6 millió voltos feszültség mellett robbantják szét az atom burkát és idézik elő az atom belsejében az elemet átalakító változásokat. Ilyen feszültséget gépek segítségével ma még nem lehet előidézni és kérdéses, vajon valaha lehetséges lesz-e? A maximum, amit eddig elérték, nagy anyagi áldozatok árán másfélmillió voltos feszültség megteremtése volt.

Ma nem elég erős a gép, elég erős lesz a természet. Ebből a feltevésből indulnak ki a fizikai tudomány modern uttorai és a tudomány szolgálatába állították a zivatart. Pontos méréseket eszközölték, megállapították, hogy a légköri feszültség zivatros időben már száz méter magasságban öt-harminc millió voltos elektromos feszültséget mutat. Már most az volt a feladat, hogy ezt a feszültséget a kísérletek szolgálatába állítsák.

Lugano közelében a Monte Genero-

son kezdtek meg a munkát. A hej különböző gyakorlati feltételek és elsősorban a zivatros gyakorisága miatt látszott különösen alkalmasnak a kísérletre. Nyolevan méter magaságban a levegő elektromosságának összegyűjtésére szolgáló 100 négyzetméternyi dróthuzalt feszítettek ki. A legközelebbi feladat az volt, hogy ezt a dróthálózatot izolálják. Végre ez is sikerült. A Monte Genero levegőelektromosságát felfogó készüléke immár 3 millió volt határáig van izolálva.

Már az első kísérleteknél 2.3 millió voltos feszültséget sikerült előidézni, ami tehát már 800.000 voltot mulja felül azt a feszültséget, amit valaha is gépek útján elő lehetett állítani. A berlini fizikusok szerint minden különböző nehézség nélkül lehet továbbfejleszteni a Monte Generoson elhelyezett szerkezetet és körülbelül duplájára fokozza a feszültséget, rövidesen módjuk lesz 4-5 millió voltos kísérleteik céljába állítani. Tehát olyan elektromos erőt, amilyen az emberiségnek még soha nem állott szolgálatára és aminek elképzelése is még rövid idővel ezelőtt merész fantáziának, soha nem megvalósítható hipotézisnek látszott. Már ebben az évben megkezdik a szükséges további építéseket, úgy hogy a nyár folyamán valószínűleg már gyakorlati eredményekről számolhatnak be. Brosch, Lange és Urban professzorok.

Ez pedig nem jelent sem többet sem kevesebbet, mint azt, hogy a kémiai elemek megváltoztatása a gyakorlati megvalósulás stádiumába jutott. Csodálatos perspektívák tárulnak ezáltal az emberiség elé. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy mit jelent az, ha nem lesz többé megváltozhatatlan anyag. A kísérletek legerősebb tudományosságát a tudósok személyén kívül az a tény is garantálja, hogy a szükséges anyagi eszközöket Németország legkomolyabb tudományos szervezete, a Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft becsátolta rendelkezésére.

Nécssi mulak ködéből élénk ideződik titokzatos varázslatokkal bővülő alkimisták alakja. Amit ők kerestek — a bölcsék követ — íme a modern tudomány megtalálta.

Az ember, aki urrá lett a föld és a levegő fölött, most indul utolsó győzelmes útjára, hogy leküzdje, vagyis céljai szolgálatába állítsa mindennek fundamentumát, a nagy mindenség alapelemeit, az atomot — és villámok cikázása, mennydörgés fogja kísérni a mű sikerét.

— Összedílt Nagy Károly tornya. Toursból jelentik Tegnap rombadílt az a torony, melyet e városban annak idején Nagy Károly frank császár építtetett körülbelül 800-ban és amelyben feleségét is eltemette.

Március 30-án lesz Nagyváradon az új Reinitz-pör főtárgyalása

Reinitz Jakabot ma Enyedről Nagyváradra szállították

(Oradea-Nagyvárad, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai táblán március 30-án lesz Reinitz Jakab táblai főtárgyalása a Rozmaring-féle gyilkosság ügyében.

A Grosz-féle gyilkosságban, Reinitzot mint ismert, jogerősen életfogytiglani börtönre ítélték. Az új Reinitz-perben március 30-án tartják meg a tárgyalást a váradai táblán az első fellebbezés után

Reinitz Jakab kedd délelőtt tíz óraor fegyveres örk kísérletben érkezett meg Nagyváradra. Reinitzcel együtt még tizenegy fegyencet szállítottak Váradra az enyedi feyházból. Ezeket a fegyencet azért hozták át, hogy itt munkát adjanak nekik.

Reinitz és társainak Nagyváradra való megérkezése óriási feltűnést keltett. Nagy tömegek kísérték a fegyencet az

BUDAPESTI Nemzetközi Vásár

1928
április 28-tól május 7-ig

Kereskedőknek, gazdáknak közöseknek

legjobb bevásárlási alkalma

a MAV-nál oda-vissza, a CFR-nél a visszautazásnál 50%-os utazási kedvezmény.

Vizummentes határátlépés

Részletes felvilágosítás és vásárgazdálkodást kapható Budapesten a Vásárlóudvarnál, V. Alkotmány-utca 8.

Bucuresti: M. kir. követség. — Arad, Braşov, Cernăuţi, Cluj, Deva, Târgu-Mureş: Kereskedelmi és iparkamarák. — Bistriţa: Laurentiu János bányász. — Carei-Mare: Buchta Mksa. — Dej: Szojka László fűszerkereskedő. — Dicioşanmartin: Pekry Sándor földbirtokos. — Oradea: Kereskedelmi Csarnok. — Satu-mare: Gyáriparosok és Munkaadók Szövetsége. — Turda: Palágyi Sándor fűszerk.

Kolozsmegye prefektusa interveniálni fog a Kolozsváron letartóztatott munkások érdekében

Puticiu Traján nagyváradai rendőrprefektus hivatalosan cáfolja, hogy dr. Szántó Dezsónél dollárokat találtak volna

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt a fa-, bőrpáru-, ruházati munkások és az alkalmazottak országos szövetségének Kolozsváron működő titkárai küldöttségileg keresték fel Dan Parten megyei prefektust és egy ányújtott memorandummal kapcsolatban, amelyben Müller Kálmán és nyolc társa letartóztatásának körülményeit tárgják fel, arra kérték a prefektust, hogy interveniáljon a már hét nap óta éhség-sztrájkban lévő munkások, illetőleg szakszervezeti vezetők szabadlábrahelyezése érdekében.

A küldöttség ezzel egyidejűleg szóvá tette a megyei prefektus előtt a nagyváradai rendőrség ténykedéseit, amely köztisztletben álló és magukat ártatlannak valló munkások tömegét tartóztatta le s amint azt a tegnapi nagyváradai közgyűlésen is szóvá tették, — kirozottta meg. A küldöttség arra is rámutatott, hogy Nagyvárad munkásságával szemben az üldözés már több mint egy éve tart. A rendőrség minden egyes alkal-

mat, így munkás-temetést, keresztlőt, választási mozgalmat felhasznált arra, hogy tömeges munkásletartóztatásokat fogantossion. Ennek eredményeképpen ma több mint százhusz nagyváradai és környékbeli munkás van börtönben.

A küldöttség rámutatott arra is, hogy a törvényszerű választási jog kötelező gyakorlása miatt csak Nagyváradon fogantatottak tömeges letartóztatásokat s még az 1926-ban kiadott választási röplapok miatt egy-két évi börtönre ítélték el munkásokat. A küldöttség szembe állította ezeket az ítéleteket a rombolások miatt vád alá helyezettékekkel szemben hozott ítéletekkel, amelyekből kifolyólag a maximális ítélet egy hónap volt, míg a választási röplapokat olvasó és terjesztő munkásokat súlyos börtönbüntetésre ítélték.

Dan Parten megyei prefektus a küldöttség panaszaire kijelentette, hogy a nagyváradai verések nem a kormány utasítására történtek.

A küldöttség ezután amellett, hogy tiltakozott a kínzások ellen, egyben a bebörtönzött munkások szabadlábrahelyezését is kérte a prefektustól.

Dan Parten a tiltakozás után közölte a küldöttség vezetőivel, hogy ő már ér-

uccán, különösen Reinitzot, akit az öt-estendős fogház nagyon megviselt. Arca külsőleg már nem az a jellegzetes arc, mert tudvalevő dolog, hogy a feyházi szabályok szerint nagy fekete szakállat annak idején le kellett vágatnia.

Reinitz Jakabot fedezettel az ügyészségi fogházba szállították, ahonnan csak március 30-án fogják elővezetni a táblai tárgyalásra.

deklodott a letartóztatottak ügye felől, annál is inkább, mert az országos szaktanács elnöke, Müller Kálmán érdekében a temesvári munkásság tiltakozása alapján a temesmegyei prefektustól távirati megkeresés érkezett hozzá. Kijelentette a prefektus, hogy mindent meg fog tenni a bebörtönzöttek szabadlábrahelyezése érdekében, bár tudvalevő, hogy a hadbíróóság önálló intézmény, amely saját belátása szerint intézkedik.

Oradea-Nagyvárad, március 27. Puticiu Traian rendőrprefektus ma délelőtt magához kérte a nagyváradai sajtó munkatársait és előtük a következő nyilatkozatot tette:

— A legnagyobb méreken meglepett a Keleti Újságnak dr. Szántó Dezsőre vonatkozó cikke. Hogy honnan kapták az információt, jelen pillanatban még nem tudjuk, azt csak a később megjelent vizsgálat során tudjuk megállapítani. Egyelőre csupán annyit, hogy el sem lehet képzelni, hogy az öt lejes anyagi gondok közepett élő Szántó Dezsónél egy vagyont jelentő érték lett volna idegen valutában. Az igazság szava diktálja, hogy ezt a beállítását a leghatározottabban megcáfoljam. Ilyen kijelentést egyik alantás tisztviselőm sem tehetett. Szántó Dezsónél mindössze néhány száz lej volt és az eljárás ellene azon a címen indult meg, hogy a L'Humanité című francia lapból egy cikket fordított le, amelyet aztán sokszorosítva terjesztett. Ezenkívül bizonyos leveleket is továbbított a kommunisták agitáció miatt őrizetbe vett embereknek.

— Ez a tényállás — fejezte be nyilatkozatát Puticiu Traian — minden ellenkező hír csak alaptalan kóhalmány.

Az egyik letartóztatásban lévő városi tanácsos, névszerint Czeller Lajos felesége a tegnapi napon bűnvádi feljelentést tett a férjét megkínzó rendőri közegek ellen.

Tavaszi ruhákat olcsón fest, tisztít CZINK, Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

10 könyv 110 lejrét

az UJ KELET könyvostálya olcsó könyvesportja.

1. Tolsztoj Leo: Két huszár (regény).
2. Tersánszky J. Jenő: Viszontlátásra drága (regény).
3. Barta Lajos: Szerelm (színmű).
4. Wilhelm Hauff: A Pont des Artsi koldus I II. kötet.
6. Nagy Imre: A böcs rabbi (zsidó anekdoták).
7. Graetz Henrik: A zsidó törzs megújodása.
8. Dész Tibor: A héthangu kiáltás (regény).
9. Jókai Mór: Kétszerkettő — négy (regény).
10. Robinson: Asszony a láthatáron, A 10 könyv ára 110 lej (portó külön).

Kapható az UJ KELET könyvostályában.

— **Belgium is döntőbírósi szzövést köt Amerikával.** Washingtonból jelentik: Hivatalos közlés szerint a napokban megindulnak a tárgyalások a belga-amerikai döntőbírósi szerződés ügyében, mely teljesen a francia-amerikai szerződés mintájára fog készülni.

— **Bányászhatat.** Deváról jelentik: Március 19-iken Neste Joan 40 éves krasznai illetőségű bányász, 20-ikán Stanca Petru 52 éves Trestia községből való bányász munkas lelte halálát a lupényi István bányában. Mindkettőt egy rájuk esett széntömb ölte meg. A társulat a vizsgálatot megindította.

— **Portugáliában letartóztattak egy francia újságíró.** Lisszabonból jelentik: A rendőrség egy francia újságíró, aki a portugál elnökválasztásról kedvezőtlen tudósítást küldött lapjának, letartóztatták majd újra kitiltották Portugáliából.

— **Óriási robbanás egy lengyelországi muncios gyárban.** Varsoból jelentik: Ossowa Gorában, Bromberg közelében van Lengyelországnak legnagyobb munciosgyára. Az egyik barakkban, amelyben kezigránátok voltak felraktározva, robbanás következett be, amely az egész barakkot légherőpítette. A szétcsapó gránátok a környező épületekben és az erdőszegben tüzet idéztek elő és a tűzoltóság csak a legnagyobb önfeláldozással tudta a nagyobb katasztrófát megakadályozni. Az anyagi kár igen nagy. Csodálatos, hogy a gránátok emberéletben nem okoztak kárt, bár a robbanás hatása tíz kilométer körzetre terjedt ki.

— **A Daily Telegraph a román politikai válság okairól.** Londnól jelentik: A Daily Telegraph kétnasás cikkben foglalkozik a romániai viszonyokkal s a kormányválsággal kapcsolatban megemlíti, hogy nem csupán pártkérdésről van szó, hanem arról, hogy a világháborúban megkétszereződött Románia továbbra is megmaradjon a régi kormányzat mellett, vagyis megmaradjon-e keleti országnak, avagy beépjen a nyugati államok sorába. A liberálisok tudják, hogy a tiszta választások veszítiket jelentenék. A lap szerint a jelenlegi kormányzat csak a háborúelőtti Romániának felel meg.

— **Mexikói rablók felrobbantottak egy vonatot.** Mexikóból jelentik: A Colema államban levő Fatty és Moutre állomások között rablók felrobbantották a síneket dinamittal, egy személyvonat előtt, amelynek két vagonja a kisiklás következtében szétrombolódott. Több utas, köztük egy indián tisztviselő is meghaltak.

A kolozsvári törvényszéken lezajlott a „Tarr“-panama első sajtópöre

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tud.) Érdekes sajtópör zajlott le ma délelőtt a kolozsvári törvényszék harmadik szekciójában. A törvényszék mint felelős fórum tárgyalta Avram Constantin hírlapírónak, a Bukarestben megjelenő Dimineata kolozsvári tudósítójának sajtópörét. Avram hírlapíró ugyan már hónapok óta éles kampányt folytat a Dimineata hasábjain az Erdélyben is hirhetté vált Taar-panama ügyben. Tudósításaiban különösen a kolozsvári CFR igazgatóságának egyik osztályvezetőjét, Coltescu illette súlyos vádakkal. Legutóbb pedig a vasutagazgatóság jogügyi osztályának vezetőjét, Adonis Popov ügyvédet támadta meg cikkében és azt állította róla, hogy részt vett Coltescu panamáiban. Egy következő cikkben ismét Popov ügyvédet támadta, akiről azt állította, hogy a Taar-panamán kívül az évekkel ezelőtt nagy port felvert Condescu-féle panamában is szerepe volt.

Condescu, aki annak idején óriási összegekkel károsította meg az államot, az ideggyógyintézetbe került és már meg is halt. Néhány héttel ezelőtt Coltescu osztályfőnököt is elhelyezték Kolozsvárról; Adonis Popov ügyvéd pedig, hogy Avram vádjai alól a közvélemény előtt tisztázza magát, levelet intézett Avram hírlapíróhoz és a Dimineata bukaresti szerkesztőségéhez is, kérve helyreigazító so-

rainak leközlését. A bukaresti szerkesztőség Popov ügyvédet arra kérte, hogy forduljon Avram kolozsvári tudósítóhoz, aki viszont levelére azt válaszolta, hogy levelét diszkrét helyre tette, ahonnan nincs módjában visszazerezni. Végül hangsúlyozta, hogy a Dimineatában közölt vádjainak minden pontjára kész feladni.

Adonis Popov a járásbíróshoz fordult azzal a kéréssel, hogy kötelezzék a hírlapírókat a helyreigazító nyilatkozat közzétételére. A járásbírósa a helyreigazítás leközlésére és három ezer lej pénzbírságra ítélte Avram hírlapíró, aki az ítélet ellen a törvényszékhez felebbezett.

A törvényszék mai tárgyalásán Avram hírlapíró dr. Giurgiu, dr. Nemes és dr. Dunca ügyvédek védtek, akik hangsúlyozták, hogy a lapokban leközlött cikkekért csupán a felelős szerkesztő felel és míg a volt osztrák-magyar perrendtartás 20. és 21. paragrafusa kötelezheti a szerkesztőséget a helyreigazítás közzétételére, a regáti sajtótörvény nem ismeri ezeket a paragrafusokat; hasonló esetekben csupán rágalmozási per indítható.

A törvényszék visszavonult, majd néhány perc múlva dr. Dunca tanácselnök kihirdette, hogy ítélethezatalra csak április 4-én kerül sor.

Az Uj Kelet második „Ez történt“ pályázata

Legtöbb olvasónknak még bizonyára élénk emlékezetében van az a páratlanul népszerű rovat, amely néhány évvel ezelőtt „Ez történt“ cím alatt jelent meg hónapokon keresztül az Uj Kelet hasábjain. A derű, a jókedv és finom eszrit rovata volt az „Ez történt“, üdítő oázis a napi szenzációk farszto sivatagában. A rovatnak az is különös népszerűséget adott, hogy azt maga a közönség írta.

Szerkesztőségünk engedve az olvasók köréből egyre sürűben megnyilatkozó óhajnak, elhatározta, hogy ismét megindítja az „Ez történt“ rovatot, megpedig lényegesen kibővített keretek között. Alábbiakban meghirdetjük

második „Ez történt“ pályázatunkat

Az „Ez történt“ műfajt ez alkalommal három csoportra osztjuk és pályázatot hirdetünk:

1. A legjobb történelmi anekdotára,
2. a legjobb zsidó adomára,
3. a legjobb aktuális viccre.

Tájékoztatásul a következőket közöljük:

1. A történelmi anekdota lehet zsidó, vagy általános vonatkozású. Ide tartoznak a nagy emberekről, rabbikról, tudósokról, írókról, politikusokról és hadvezérekről feljegyzett mulatságos és jellemző történetek. Természetesen csak olyan anekdota jöhet számításba (és ez vonatkozik a többi pályázati pontokra is) amelyek vagy egyáltalán nem ismertek, vagy feldolgozásuk eredeti formájára révén érdemlik meg a közlést. Egy-egy anekdota terjedelme nem haladhatja meg a 35-40 sort.

2. Zsidó adoma alatt nem a szokásos, triviális értelemben vett zsidó viccet értük, amely rendszerint sérti minden önzert zsidó ember józólését. Az igazi zsidó humort akarjuk megszólaltatni ebben a rovatban és csak olyan adomákat fogadjunk el, amelyek valamilyen formában jellemzők a speciális zsidó gondolkodásmódra, a zsidó néplelekre, vagy bizonyos sohasem tagadott zsidó hibákra és félszeregekre. Egy-egy adoma terjedelme legfeljebb 20-25 sor lehet.

3. Az aktuális vicc valamely általános jelentőségű kül-, vagy belföldi eseményre kell, hogy vonatkozzék. E csoportban pályázni lehet olyan viccekkel is, amelyek külföldi idegen nyelvű lapokban látnak napvilágot, mely esetben természetesen a forrást is meg kell jelölni. Egy-egy vicc terjedelme 15-20 sor lehet.

Pályadíjak a következők:

Első díjak:

1. A legjobb történelmi anekdotát 5000 (ötezer) lejjel,
2. A legjobb zsidó adomát 3000 (háromezer) lejjel,
3. A legjobb aktuális viccet 2000 (kétezer) lejjel jutalmazzuk.

Második díjak:

Minden csoport második legjobb beiktoldje egy évig ingyen kapja az Uj Keletet.

Harmadik díjak:

10-10 válogatott könyv.

A pályadíjakat egy pártatlan zsűri fogja megítélni, amelyben a szemkészség és az olvasó közönség paritásos alapon lesz képviselve.

A pályázatokat az Uj Kelet szerkesztőjéhez „Ez történt“ jelzéssel kell címezni.

HIRDESSEN AZ UJ KELET-ben

— **Eljegyzés.** Herz Rózsika Huedin és Salamon Jakab Budurteni jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett).

— **A mexikói felkelőcsapatok döntő vereséget szenvedtek.** Mexikóból jelentik: Guadalaajarából érkező távirat szerint a szövetséges csapatok a Jalisco állambeli Atotonilco mellett kétszáz mexikói felkelőt ugrasztottak szét, akik közül harmincötön meghaltak. A halottak között van a felkelők vezére, Miguel Gomez Garza is. Az ütközet hét órán át tartott. Jalisco államban hémca mellett is harcra került a sor a felkelőkkel, amelynek folyamán husz felkelő esett el.

— **Meghalt az orosz balti flotta egykori parancsnoka.** Párisból jelentik: Skalovszki orosz tengernagy, aki a világháborúban a balti flotta parancsnoka volt, tegnap Antibesben meghalt. Az utóbbi időben, mint mezőgazdasági munkás tartotta fel magát az egykori admirális.

— **Szerelmi bánatában szívenlőtte magát.** Dévai tudósítónk írja: Sára Ferenc lupényi 19 éves fiatalember a napokban revolverével szívenlőtte magát és azonnal meghalt. Tettének oka állítólag szerelmi csalódás.

— **Katasztrófális földrendést jelzett a prágai obszervatórium.** Prágából jelentik: Az obszervatórium ma reggel katasztrófális földrendést jelzett. A földrendés valószínűleg az Alpesekben játszódott le de kisebb mértékben Prágában is érezték.

— **Betörték egy lupényi vendéglőshöz.** Dévaról jelentik tudósítónk: Róth Vilmos lupényi vendéglőshöz a napokban ismeretlen tettesek betörték. Készpénzt nem találtak, de étel-italt és cigarettát vittek magukkal, mintegy 4000 lej értékben. A nyomozás folyik.

— **Újabb rémségek Kiszábas.** Harkauból jelentik: A katonai hatóságok Kiszábasban, mint másutt következetesen folytatják a kommunista kirívásokat. Ennek megtorlásaképpen a kommunisták is folytatják rémuralmukat. Egy leyangi bennszülöttet arra kényszerítettek, hogy ölje meg apját, feleségét s gyermekét és táncoljon holt testükön.

— **Tizenhétéves fegyhazi élete alatt nem értesült se a világháborúról, se a rádióról egy gyilkossággal vádolt fegyvec.** Londnól jelentik: Az egész sajtó nagy szenzációval foglalkozik Slater Oszkár per újrafelvétele ügyével. Slater annakidején husz évre volt elítélve gyilkosság gyanúja miatt, melyből tizenhét évet ült le és most királyi kegyelemmel szabadult ki a börtönből. Slater kiszabadulása után perének újrafelvételét kérte. Hogy bebizonyíthassa ártatlanságát, a tizenhét évet ült fegyvec a fegyházban sem a világháborúról, sem a rádióról, sem az új országhatároknál nem értesült.

— **Hatalmas esőzések és áradások Olaszországban.** Milanból jelentik: Az utóbbi napokban egész Olaszországban hatalmas esőzések és áradások vannak. Piazzena tantományban a Bachiglione nevű folyó kiöntött, elöntve a Caze-Doba síkságot. A lakosság a házak tetjére menekült. A mentőmunkásokat a tűzoltóság vezeti. Pádna környékén tavak keletkeztek az áradás következtében. Trevisóban az áradás következtében tönkrement a vízvezetékek. Délolaszországban pedig óriási jégverés volt, mely Lucra tartományban teljesen elverte a termést.

M E G J E L E N T
Tibor Dénes új könyve

MIÉRT

Válasz a háború borzalmairól, zsidó katonák hősiességéről, novellák, riportok, élmények. Abel Pann és Guncser művészi címlapjával.

Ára 100 lei

is szerződötet
negy esztendő
filmsztár — S
és Muriel Kir
rint ugyanis
amerikai kö
angazsált egy
megkezdődött
filmet nem
munka közbe
ük készült e
Good” a cím
láb, mint fé
mutatták be,
ak gyengene
stvenni, mi
worth Produ
egy akarja

Felm gazda

(Cluj-Koloz
Kelet tud.) S
szánk ma eg
szék folyosó
össze. Epen
dés színhely
kikelt aszso
kodva, a leg
te egymást.

Az asszony
art véget, mi
ő tárgyalóte
hársány hang
Muresan R
Az egyik
gádia magát
zei közül és
rem felé.

A tárgyalót
pressziót kell
lálthaju és r
vadlottsak V
ának volt te
is néhány év
zasságban élt
Dan Annaért
annak a par
néhány perc
lyosóján leját

Varga Vas
1925 decemb
Dregan Nasta
vegy parasz
faladát, amel
alatt” őrzte
okszereket és
A betérés
zajra ébredt
ajtájának ku
idegen férfit
bában, halál
rétolta az
erdek, de
viték.

A bátor ö
istállóban al
majd megint
A Dregán
betörők köz
töröt karokk
ütötték a b
rojjant későb

Jöjjön
és bebizonyít
a legjót
legt

köl

ered
csak

Ró
Royal
Cluj, M

is szerződött a főszereplővel négy-öt évi szerződésre. Mindhárom Thaw-féle filmsztár — Susan Hughes, Anita Rivers és Muriel Kingston — szöke, Thaw szerint ugyanis csak szöke nők érdeklik az amerikai közönséget. A szökek mellé angasztott egy fiatal színészt is és azzal megkezdődött a filmgyártás. Az első öt filmet nem fejezték be, mert Thaw munkái közben beléjük utat, csak a hatodik készült el egészen, ennek „Not so Good” a címe. A darabot, noha már több, mint fél esztendeje kész, még nem mutatták be, mert a nagy premier mozik gyengének találták és nem akarták szívenni, míg kis moziknak a „Kenilworth Productions” nem adja oda. Thaw úgy akarja megoldani a dolgot, hogy

összre megveszi az egyik nagy newyorki boulevard filmszínházat és ott hozza majd színre a „Not so Good”-t. Addig is a három szökevel elment tanulmányutra Hollywoodba. A tanulmányutnak eddig csak egyetlen eredménye van, Losangeles-ben hatalmasan megszarolta egy idősebb hölgy, aki telekörtöge az újságokat azzal, hogy a milliós erkölcselen merényletet kísérelt meg ellene. A vádnak ugyan nem volt semmi alapja, de Thaw, csak hogy a botrányok mielőbb vége legyen, inkább fizetett, mint a köles. Hollywoodban a feleséggyilkos milliósos állítólag társulni akar egy kisebb filmvállalattal és még a tavasszal megkezdheti egy új filmjének a felvételeit.

Felmentették a betöréssel vádolt gazdát, akit elhagyott felesége jelentett fel

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tud.) Szokatlan látványban volt részünk ma délelőtt a kolozsvári törvényszék folyosóján. Asszonyok verekedtek össze. Epen akkor érkezünk a verekedés színhelyére, amikor a két magából kikelt asszony egymás hajába kapaszkodva, a legválogatottabb jelzőkkel illetik egymást.

márciusában megtartott tárgyaláson felmentették a vád és következményei alól, mivel semmilyen bizonyítékkal nem tudták bűnösségét alátámasztani, a maga részéről pedig alibit igazolt. A további vizsgálat eredményeképpen letartóztatták Varga Vasile gazdát, akitől Muresan Rebeka, volt törvénytelen

Az asszonyok verekedése csak akkor ért véget, mikor kinyílt a harmadik szék és tárgyalótermének ajtója és a szolgaharsány hangon kikiáltotta: Muresan Raveca.

(Oradea-Nagyvárad, március 27. Az Uj Kelet tud.) Hétfőn délután terjedelmes ajánlott csomag érkezett Fuchs Benjamin nagyváradi ortodox főrabbinak Jeruzsálemből. A csomagban Jeruzsálemből öt tóratekerest küldtek a nagyváradi hitközség részére, meghatalmazott levele kíséretében. A levélben az ajándék küldői bejelentették, hogy a tóra-diszeket külön csomagban fogják a hitközség-

Az egyik verekedő asszony erre kiragadta magát ellenfelének kapaszzkodó kezéből és ijedten indult a tárgyalóterem felé.

A tárgyalóteremben nem a legjobb impressziót keltette a tanúnak beidézett zsidó ruhájú és rendetlen ruhájú asszony. A vádlottnak Varga Vasile kolozsvári gazdának volt terhelő tanuja. Varga ugyanis néhány évvel ezelőtt törvénytelen házasságban élt Muresan Ravecával, akit Dan Annaért hagyott el. Ez volt az oka annak a parázs verekedésnek is, amely néhány perccel ezelőtt a törvényszék folyosóján lejátszódott.

Varga Vasile ellen az volt a vád, hogy 1925 decemberében betörést követett el Dregan Nastasia durgazdag papfalvi özvegy parasztlaszonyánál és ellopta azt a kasszát, amelyben Dregan Nastasia „lakat alatt” őrizte egész vagyonát: készpénzt, ékszereket és értékpapirokat.

A betörés éjszakáján Dreganné gyanusapra ébredt fel s amikor hálószobájának kulcslyukán keresztül négy idegen férfit pillantott meg a másik szobában, halált megvető bátorsággal felröptette az ajtót. A betörők futásnak eredtek, de a kincsesládát is magukkal vitték.

A bitor özvegy ezután fellármázta az utcán álló autóját s a szomszédokat, majd megindult a hajszá a betörők után.

A Dregan fiúnak sikerült elfogni a betörők közül Corojan Tódort, de a betörőt karókkal visszatért társai kiszabadították a bitor legény kezei közül. Corojant később elfogták, de az elmúlt év felülvizsgálták az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. státuszát, valamint a követelések biztosítására felajánlott garanciákat.

Az igazgatóság által nyújtott fedezetek felülvizsgálásáról dr. Kertész Jenő tájékoztatta az értekezletet. Részletes felszólalásában feltárta a helyzetet, amely szerint, ha a szerdai napon nem sikerül dr. Barbul Jenő egyetemi könyvtárnak által benyújtott csódkérés visszavonatni és a még nem csatlakozott betéteseket jobb belátásra bírni, csúförtökön elrendelik a csődöt a bank ellen.

Jöjjen be
és bebizonyítom, hogy
a legjobb
legtartósabb
legolcsóbb illatos
kölnivizek
eredeti üvegben és li ére,
csak nálam szerezhető be.
Rózsá M.
Royal drogeriája és illatzerklára
Cluj, Főter 26. szám

ha a hitelezők négyötöde a kvótát elfogadja. De ebben az esetben a hitelezők, akik túlnyomórésztben már most elfogadták a bank által felajánlott magasabb kvótát, a rezisztens betétesek miatt esetleg csak kevés mulva juthatnak hozzá a kötelező negyven százalékhöz. Ha tehát engedik csődbe jutni a bankot, ez főleg a kisbetéteseket érinti károsan, akik különben nyolcvan százalékos kvótát kapnának, mégpedig már április 15-től kezdve.

felesége azt állította, hogy Dregannál ő követte el a betörést.

A mai fő tárgyaláson Boca ügyész a következő főpontokat sorakoztatta fel Varga Vasile bűnösségének alátámasztására: A betörést követő napon Dregan Nastasia házában udvarán egy M. monogramos párnahéjat találtak, amelyről Muresan Rebeka azt állította, hogy az ő tulajdona volt. Ezenkívül egy botot is lettek a betörés színhelyén, amelyet Muresan Rebeka ugyancsak felismert. Bizonyítékok állanak rendelkezésre arra vonatkozólag, hogy Varga Vasile közvetlenül a betörés után nagyobb összegeket adott kölcsönbe és jelentős vásárlásokat eszközölt. Dreganné egyik fia, Dregan Tódor, midőn a betörők üldözésére indult, Chirila Ion társaságában, a Kolozsvár melletti Ceilig-hegyen, midőn Berkovics Henrik nevű egyéntől afelől érdeklődtek, hogy nem-e látott menekülő embereket, Berkovics azt válaszolta, hogy csupán Varga Vasile látta arra elmenni. Varga Tódor tanuvallomása szerint egyébként a frissen hullott hóban lábnyomok vezettek el Varga házáig. Végül Varga ugy a csendőrségen, mint a vizsgálóbíró előtt beismerle, hogy ő követte el a betörést, amelyet rekonstráltak vele. Varga Deciu kolozsvári ügyvédnek aláírt egy váltót 160 ezer lejről Dreganné kárának megtérítésére.

Dr. Giurgiu János védő sorra vette ez-

után az ügyész által felsorakoztatott vádpontokat. Hangsúlyozta, hogy Muresan Rebeka, aki feljelentette Varga Vasile, gyűlölethez határozta el magát erre a lépésre, mivel Varga elhagyta és Dan Annával költözött össze. A bűnjelként jegyzőkönyvbe foglalt monogramos párna, valamint a bot, amelyről azt állítja a vád képviselője, hogy Varga tulajdonát képezték, nem találhatók sehof sem, a törvényszék tehát nem is tekintheti ezeket bűnjelnek. A csendőrségen Varga csupán a terror hatása alatt tette meg valomását. Deciu ügyvéd által eléje tett váltót pedig csak azért írta alá, mivel azt hitte Deciurol, hogy detektiv.

Annak a vádpontnak megdöntésére, hogy Vargának a betörés után nagy összegek állottak a rendelkezésére és hogy ezeket lopott értékekből állította elő, Giurgiu védő azt hozta fel, hogy Varga igazolni tudja, hogy a betörés előtt 60 ezer lejes kölcsönt vett fel a Banca Agrától.

A vádnak csupán gyanuok állottak rendelkezésére, de egyetlen bizonyíték sem, tehát kérem a vádlott felmentését — fejezte be védőbeszédét dr. Giurgiu János.

A törvényszék rövid tanácskozás után, bizonyítékok hiányában, felmentette Varga Vasile a vád- és annak következményei alól. Az ügyész belenyugodott az ítéletbe. A sértett fél felebbezett.

A nagyváradi ortodox hitközség öt új tóratekerest kapott Jeruzsálemből

nek eljuttatni. A tóratekerésekre vonatkozólag Fuchs főrabbi az Uj Kelet nagyváradi munkatársának a következőket mondta: — Ezek a tóratekeresek a jeruzsálemi Kotel Schomre Hachomot ajándékai. A tórákat — mondotta a főrabbi — egyenesen a nagyváradi hitközségnek írták és vallási szempontból teljesen kifogástalanok. A tóratekeresek a jeruzsálemi gyász-

istentiszteletek után készültek Jeruzsálemben és magán viselik az évezredes falak fövében újjászülötött Jeruzsálem jegyét. Ha majd a tóratekeresek diszei is megérkeznek, akkor a hitközség felszenteli a tórákat, amelyeket a hitközség nevében a főrabbi és Klein Dávid gondnok táviratilag köszöntek meg Jeruzsálemnek.

Elkerülhetetlennek látszik a Közgazdasági Bank csődje

Négy betétes megtagadta a 45 százalékos kvóta elfogadását, mások pedig meg sem jelentek a hitelezői értekezleten

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Feszült érdeklődés előzte meg az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. betéteseinek keddi értekezletét, amelyet a kilüszött idő helyett közel egyórás késéssel nyitott meg Ujvárossy Miklós nyugalmazott táblabíró. Közölte az értekezlettel, hogy az intézet fizetéseképtelenségénél érdekelt Banca Româneasca és Banca Chrissoveloni delegatusai egész délután

ha a hitelezők négyötöde a kvótát elfogadja. De ebben az esetben a hitelezők, akik túlnyomórésztben már most elfogadták a bank által felajánlott magasabb kvótát, a rezisztens betétesek miatt esetleg csak kevés mulva juthatnak hozzá a kötelező negyven százalékhöz. Ha tehát engedik csődbe jutni a bankot, ez főleg a kisbetéteseket érinti károsan, akik különben nyolcvan százalékos kvótát kapnának, mégpedig már április 15-től kezdve.

hogy pénzének legalább részbeni megmentése érdekében

szerdán délelőtt kiüldöttség keresi dr. Barbul Jenőt, hogy rábírja a csódkérés visszavonására.

azonkívül pedig igyekezni fog erkölcsi súlyával odahatni, hogy csatlakozásra bírja azokat a betéteseket, akik az utolsó pillanatban is ragaszkodnak ok-szerűtlen és saját érdekeikkel ellentétben álló elhatározásukhoz. Ettől az utolsó kísérlettől függ az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. 31 millió lejt képviselő betéteseinek, illetve a betétesek pénzének a sorsa.

Kertész Jenő dr. az értekezlet ki-vánságára

név szerint felolvasta azokat a betéteseket, akik eddig még nem fogadták el a kvótát.

VILÁGMARKAS ZONGORÁK
engros árban részletre
is, 5 évi jótállással
STERBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

SELECT Ellen a fiataltság MOZGO
bemutatását, Bajos vigjáték, főszerepben a Paramount Nagy sikerrel folytatja filmkonzervatórium 16 legújabb csillaga. Mon. Fan.
Jön: Liane Haid és Wladimir Gajdarow - Fehér rabszolganő c. filmben

trcius 28
a Huedin
jegyzetek.
ett).
ok döntő
ból jelen
ávirat sze-
Jalisco a-
étszáz me-
t, akik kö-
A halottak
Miguel Go-
et óran át
ca mellett
kelőkkel,
ő esett el.
totta egy-
jelentik:
aki a
paranes-
meghalt.
gazdasá-
az egyko
szewenlőte
Sára Fe-
ber a na-
te magát
ka állító-
jelzett a
ből jelen
egyel ka-
A föld-
kben ját-
n Prágá-
églőshöz.
h Vilmos
ban isme-
énzt nem
ettát vit-
értékben.
Han-
atóságok
követke-
nista kr-
kepen a
nuralmu-
t arra
eg apját.
ljon holt
ete alatt
ról, se a
adott fe-
egész
alkozik
e ügy-
vre volt
miatt,
és most
lt ki a
a után
Kögy
A tizen-
yházban
rádióról,
em érte-
aradások
jelentik:
szország
adások
ban a
tt, el-
A lakos-
ek. A
g veze-
tekeztek
visóban
kremen-
ország-
mely
elverte
T
T
adó ka-
llák, ri-
Guncser
lei

Egy amsterdami bankár lelőtte a feleségét és azután öngyilkos lett

Amsterdam, március 27. Itteni pénzügyi és tőzsdékörökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Van Eeghen, a Mathes és Bormcester-cég igazgatója, az amsterdami társadalmi életnek és kereskedelmi köröknek ismert alakja, öngyilkossággal véget vetett életének, miután több revorverlövéssel megsebesítette feleségét. Tettéknek oka, hír szerint, családi viszályra vezethető vissza, amelyet

— úgy látszik — tőzsdei spekulációknál szenvedett anyagi veszteségek idéztek elő. Az asszony, aki aggasztó állapotban kórházban fekszik, sir Henry Deterdinknek, a királyi hollandi petróleum-társaság vezérigazgatójának unokahuga és maga is részt vett pénzügyi műveletekben. Az amsterdami tőzsdének ő volt az egyedüli nő tagja.

Eckener doktor Friedrichshafenből négy nap alatt Csingtauba akar repülni

A léghajó a világszerte utak egyetlen eszköze

(Berlin, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német birodalmi hadügy-minisztérium elhatározta, hogy dr. Eckenerrel, az oceanrepülő aviatikussal egy újabb léghajót építtet. A léghajó „L. Z. 127.” név alatt fog repülni. A kormány egynélküli márkát bocsátott erre a célra Eckener rendelkezésére. A híres Zeppelin-építész a sajtó képviselői előtt tegnap nyilatkozott az új léghajóról és általában a léghajónak az új közlekedésben való szerepéről.

— Megengedem, hogy a léghajózás ügye egy idő óta nagyon népszerűtlen lett — mondotta Eckener. Azt mondják, nem vagyunk modernek és a repülőgépek sokkal nagyobb és láthatóbb fejlődést tettek, mint a léghajózás. Ez természetesen kritikátlan beszéd. Zeppelin ideje nem tűnt le, hiába mondják, hogy gazdaságtalan, veszélyes a Zeppelinen való utazás és hogy maguk a Zeppelin léghajók nem teljesítőképeseek. Megfelelkeznek arról, hogy épen ellenkezőleg, a léghajó az, amelynek teljesítő képességét állandóan fokozni lehet. Minél nagyobb a géptest, annál nagyobb teljesítőképessége, míg a repülőgépnél az ismert konstrukciós törvény szerint az eset épen fordítva áll. Azt mondják, nagyobb a veszélyek esélye a léghajónál mint a repülőgépeknél,

de elfelejtik, hogy minden a tüzelőanyag-tól függ. Ha azonban Amerika a hélium monopóliumot felszabadítja és átengedi az egész emberiségnek ezt a veszélytelen anyagot, akkor a kritikusoknak ez az érve is elpárolgott. Én magam 2500 léghajót tettem meg és amint a példa mutatja, még csak halálos veszedelem sem történt velem.

— Az összehasonlítással természetesen nem akarom a repülőgépet jelentőségét csökkenteni. A jövőben a két légi közlekedési típus egymást ki fogja egészíteni. Hosszu utakra mindenképpen a léghajót fogják alkalmazni, a repülőgépet pedig a szárazföldi és kisebb tengerfeletti utakra. A nagy világot azonban Zeppelinkkel fogják berepülni. Már csak kényelmi okokból is, mert bizonyára nem a legkellemebb dolog két-három napon át bezárva lenni egy szűk repülőgépkabinba, holott a léghajón, mint egy repülőhotelben, olyan kényelmesen lehet elhelyezkedni.

— Már e nyáron meg akarom valósítani a repülőhotelről való tézisemet. Friedrichshafenből Lakehurstba fogok repülni, néhány kísérőmmel. Egy másik utat tervezek Berlinton Csingtaung, amit négy nap alatt akarok elintézni. Szubvenciókat ígértek többoldalról erre az

URANIA MOZGO nagy sikerrel folytatja Ramon Novarro és Alice Terry

ismert művészek bemutatását Láthatatlan ellenség megható spanyol drámában

ura, Spanyolország és Argentina is megígérték hozzájárulásukat, azonban az összeg folyósítása kissé késik.

Dr. Eckener e kijelentéseknél kissé elszomorkodik.

— Nincs sok időm. Vagy sikerül ezen a nyáron megvalósítani terveimet, vagy pedig nem tudom mi lesz a léghajó fejlődésével. Ma már semmiféle technikai akadály nem áll a fejlődés útjában. 280 óra alatt berepülni a világot nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is lehetséges volna. Az óceánt 18 óra alatt át

lehetne repülni. Junius 15-ikén készre allunk a startra.

Dr. Eckener aztán elmondotta, hogy egy légi forgalmi társulat megalakításán fáradozik, amely rendszeres léghajójaratot rendszeresít az óceán felett. Ehhez 30 millió markára lesz szükség. Be kell ugyanis két nagy léghajóállomást rendezni és három léghajót kell minden körülmények között beállítani. Meg van róla győződve, hogy két év alatt a költségek vissza is térülhetnek.

Erdélyi központot állít fel Kolozsváron a zsidó Kivándorlókat Utbaigazító Egyesület

(Cluj-Kolozsvár, márc. 27. Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet már beszámolt arról a nagy horderejű tevékenységről amelyet az egyesült Hias-Eca-Emigdirect, a zsidó vándorlás utmutató és segítő egyesületei világszerte mindenütt kifejtenek és amelynek jogi személysége a bíró központja Románia részére Bukarestben működik.

Erdélyben az elmúlt hetekben Máramaroszigeten alakult meg az első fiók, mert az itt mutatkozó kivándorlási láz feltétlenül szabályozásra szorul. Pikusz Ábrahám, a Hias bukaresti vezetője, a napokban Kolozsváron megbeszélést folytatott az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és a zsidó társadalmi szervezetek vezetőivel abból a célból, hogy itt megalakítsa az erdélyi zsidó központot. A megbeszélésen megjelentek és meghallgatták Pikus igazgató érdekes referatúráját, aki különösen hangsúlyozta, hogy a Hias senkit sem bízhat a kivándorlásra, hanem ellenkezőleg, arra szorítkozik, hogy felvilágosítással szolgáljon azok

számára, akik valamely kontinentális vagy tengerentúli országba kivándorolni kívánnak, hogy van-e ott kilátásuk letelepedésre. Ezek az alapos felvilágosítások sok családot megmenthetnek a biztos álamerítéstől, ami mindazokra vár, akik nekikmennek a nagy bizonytalanságnak, anélkül, hogy meggyőződneek róla, hogy van-e ott ahova menni akarnak, a leghalványab reménység is a legszűkebb megélhetésre.

A bizottság elhatározta, hogy a legközelebbi hetekben formálisan is megalakítja a Hias kolozsvári fiókját, mely idővel erdélyi központ lesz és felméréssel fordul a kolozsvári litközségekhez és zsidó szervezetekhez, hogy a vezetőségben képviseltessék magukat, ezzel is dokumentálván, hogy ez a kérdés legáltalánosabb zsidó szociális kérdés. Az előkészítés ideje alatt a kolozsvári szekció még nem nyújt felvilágosítást, ezért a hivatal helyét csak a teljes megalakulás után fogjuk közölni.

Több mint száz galambot fogyasztott el a kolozsvári Galamblopó Szövetség, amelynek tagjait a rendőrség őrizetbe vette

Az a szövetség, amelyről itt említés történik minden eddig létező szövetségek között az unikumot képviseli. Ez a szövetség Kolozsváron egyszerre jelentkezett a tavasszal, megalakult és talán a tavasszal együtt beöregedett volna a nyárba is, ha a mindent megsemmisítő véletlen nem lendítette volna egyetlen mozdulásával a teli hideg szigorúsághoz hasonló hatósági kezek közé a galamblopók fiatal társaságát.

Négy fiatal legény, akiknek neveit közölni nem engedi a fiatalok büntetésére vonatkozó törvény, ez év elején társaságot alakított, amelynek célja riportunk címében megtalálható. A fiatal büntösök galamblopásra szövetkeztek. E célból a négy fiatal ember, akik közül a legidősebb 18 éves, megismerkedett Kolozsvár valamennyi kerületével és utcájával, különösen pedig azokkal a helyekkel, ahol galambducokból a turbékolás kedves larmája hallatszott ki.

A galambducok tulajdonosai bizonyára állandó idegességgel vették tudomásul, hogy galambjaik napról-napra ismeretlen helyre távoznak el és soha nem térnek többé vissza. A galambtulajdonosok fantáziája ugyanis nem tudta kitalálni, hogy a galambok nem a maguk jószántából hagyták el a turbékolások színhelyét és nem gondoltak arra, hogy négy ifjú legény éjszakánként a helyszínen levágott galambokkal megrakodva a városon kívül fekvő Békás felé veszi útját.

Ha tavaszodik, ha az ember 18 éves fővel galambot lop, akkor ebben az ügyben a szerelemnek is „benne” kell lennie. A békási galamblopó szövetség tagjai között az említett négy legényen kívül ugyanis ugyanannyi hölgy is szere-

pelt, akik közül a legidősebb a 15-ik évet töltötte be. A galamblopó szövetség alapszabályainak megfelelően a férfi tagok éjjel galambot loptak, nappal pedig értesítették hölgyeiket éjszakai kirándulásaik eredményéről. Es ekkor a Békás egyik elhagyott nyári nyaralójában lejártszódtak azok az események, amelyek végül a rendőrség keze közé vezették a galamblopók fiatal szövetségét.

A békási villában a hölgyek (masamód tanuló leányok, kezdő varrónők) kötevényeket kötöttek maguk elé, megkopszolták a galambokat és a hazulról elcsent főzödények, valamint a szabvány mezőn talált galyak és szalmaötegek felhasználásával a legválogatottabb műsorú lakomákat készítették.

Az állatvédő egyesületek vezetői jogos felháborodással vehetik tudomásul, hogy a galamblopók szövetsége már a százon is felül tartott, amikor a hatóságok a galamblopók színhelyét felfedezte. Valaki „denunciálta” a szövetség tagjait, akik mindennél jobban szerették a galambhúst és a négy fiatalok vádított most siralmasan teszi a beismerő vallomásokát a rendőrségi komisziórok iróasztalai előtt. De a helyárbeszűlet romantikája lakatot tesz a szájakra és nincs az az erő, amely a büntösökből kiereszkolná a hölgy-cinkostársak nevét.

Ok elnyerhetik büntetésüket, de a hölgyekről hallgatni kell. Mert ilyen a tavasz, ilyen a szerelem és ilyen a lovgiasság. (—)

Hirdessen az Uj Keletben

14 napos

husvétii olesó mosóárnyásár

HELLER & MOLNÁR

divatnagyruházában Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 15

Leszállított árak! Uj, divatos minták!

Fehér sifon-batizst, 70 cm. széles	lei 29.—
Szines fehérenemű batizstok, minden színben	lei 32.—
Egyszínű francia mosókreppek	lei 33.—
Mintás szintartó ruhabatizstok	lei 37.—
Szintartó mosó-delének, uj minták	lei 48.—
Bordürjondóságok mosó-delénekekben	lei 48.—
Egyszínű zefírek, férfi ingekre	lei 49.—
Duplaszétás, divatkockás mosószövetek	lei 85.—

Oriási választék

kabát- és ruha-szövetekben.

Tiszta gyapju 140 cm. széles sport-kabátszövet lei 275.—
Ripsz ruhaszövet-ujdonságunk minden színben lei 280.—

Vidékre utánvétellel szállítunk!

T
cip

ujom
rang

2
me

KULTU

minden

jó

Az Uj Kelet

jó k

Kassák Lajos
La Fontaine: A
Tolsztoj: Kozá
Pünkösti Audó
Dr. Hollós: Ba
Dumas: A kar
Hermann Sand
Makkai Bádog

Kaphat
köny

— Ujabb
Londonból
pilóták a k
nyok ellené
nap délelött
lésére. Gur
magukkal, r
az ügyis fo

— Dekabr
ellen a budá
si eljárást
Horthy kor
pestről jelen
író: Maurice
nemrég új
steppében”
országgal fo
rizálják Ho
államiérni
nemrégiben
és a könyv
A budapest
hogy a köny
talmaz, a k
rást indító
németi t

Weir

Wessle

* Az Uj
hivatala St
ház ut és
évi-Emlékt
található.

Sz

Elisme
külön
előjegy

Turuli cipőüzlet

ujonnan berendezve és első-rangú árukkal felszerelve

26-án megnyit!

KULTUREMBERNEK

mindennapi szükséglet a jó könyv!

Az Uj Kelet könyvostálya az alábbi könyveket ajánlja:

- Kassák Lajos: Egy ember élete I-II-III. köt. 459
- La Fontaine: Mesék (diszkidás) 748
- Tolsztoj: Kozákok 238
- Pünkösztő Andor; Barcay Bella a szeretőm 136
- Dr. Hollós: Bucsum a sárga háztól 136
- Dumas: A kaméliás hölgy 170
- Hermann Bang: Reményvesztett nemzedék . 170
- Makkai Sándor: Ördögsekér 340

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Ujabb start az óceán átrepülésére. Londonból jelentik: Koehl és Huenefeld pilóták a kedvezőtlen légköri viszonyok ellenére elhatározták, hogy holnap délelőtt startolnak az óceán átrepülésére. Gummisólnakot nem visznek magukkal, miután kijelentették, hogy az ugvís fölösleges és hiábavaló.

Dekobra francia író egyik könyve ellen a budapesti törvényszék elközbácsi eljárás indított, mert a könyv Horthy kormányzót gúnyolja. Budapestről jelentik: A népszerű francia író: Maurice Dekobra és Don Aminado nemrég új regényt írtak „Nevetés a steppében” címmel, amelyben Magyarországgal foglalkoznak és éles szatirizálják Horthy Miklós kormányzó államférfini tevékenységét. A könyvet nemrégiben lefordították magyarra és a könyvkereskedők is árusították. A budapesti ügyészség azon a címen, hogy a könyv kormányzósértést tartalmaz, a könyv ellen elközbácsi eljárást indított, amit ennek alapján a törvényszék el is rendelt.

Weintraub Blanka
fényképezési műterme
Wesselényi M.-n. 21. a. nyílt meg

* Az Uj Kelet nagyváradi fiókkiadóhivatala Str. Aurel Vlaicu 51. (Vámház ut és Blum esernyőüzlet, Ezredévi-Enlétér 2. (Köröspart) sz. alatt található.

A tüdőbetegségek gyógyítása. Bécsből jelentik: Az osztrák fővárosi körében feltűnt dr. Franz Tutsch morvaországi orvosnak előadása a tuberkulózisnak belélegzéssel való gyógyításáról. Dr. Tutsch egy tüdőszanatóriumban szerzett tapasztalatairól számolt be. Az orvos olyan eseteket sorolt fel, amelyek az általa előállított fermentumok belélegzése által teljes gyógyulást idéztek elő. A gyógyítás olyan természetes, hogy otthoni kezelésre is kiválóan alkalmas. A preparátumot rendszerint inháláló készülékbe helyezik, azonban eredményeket lehet elérni a preparátumnak a bőrfelületen való dörzsölése által. Ezt akkor alkalmazzák, ha a beteg tüdővérzésekre hajlamos, vagy csonttuberkulózissal, vagy orr és homloküregek megbelegedésekkel, vagy mellhártyagyulladásnál. Az utóbbi esetekben két nap alatt lehetett új az eljárással lázmentessé tenni a beteget. Érdekes, hogy ezzel a felfedezéssel egyidejűleg dr. Otto Warburg professzor, aki a ráksejtek orjesző anyagcseréjét tanulmányozza, szintén igen fontos felfedezéseket tett a rákgyógyítás terén.

Nizza határában egy titokzatos idegen akasztotta fel magát. Parisból jelentik Nizában egy titokzatos idegen aki a várostól nem messze egy rozoga autóban élt s az országot mellett főzte meg életeit, kezében nyitott sernyóval egy utszéli fára felakasztotta magát. Az öngyilkos állítólag orosz emigráns volt.

Egy dollármilliomos hetvenhárom éves özvegye férjhez ment egy harminchároméves felszolgáló-inashoz. Londonból jelentik: A fővárosi előkelő társaságban nagy feltűnést keltett Pierpont Eduard dollármilliomos 73 éves özvegyének házassága, aki 33 éves felszolgáló-inashoz ment férjhez. Névszerint James Burdanzhoz. Amikor dédunokája meghallotta a házassági hírt, ijedten kiáltott fel: „Dédanyám megbolondult!” A londoni lapok szerkesztői valósággal megrohmozták a felszolgáló-inast interjúért, aki azonban csak annyit volt hajlandó mondani hogy manapság divat már, hogy idősebb hölgyek fiatal urakhoz mennek feleségül. A különös pár a tengerre ment nászutazni.

Könyvelési és üzleti könyvek
különleges vonalását készíti a
Cartea Românească
könyvgyár — Cluj
pontosan, jól és olcsón

Gummi-bélyegző
24 óra alatt készült, cégbélyegző párnával 100 lei. Mindenféle nyomtatványt a legolcsóbb árban készítenek. — KATZ nyomda és bélyegzőgyár, Cluj, Str. Regina Maria 37.

Szováta-fürdőn

Villa Speranza
uri panzio
Szováta-fürdő

a kitünően ismert **uri panzio** a villa SPERANZA-ban, lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius hóban megnyitlik.**

Elismerten elsőrangú konyha, sokköt veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. — Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad dr. Krausz Józsefné úralakban, Dicsőszentmárton (Dicsőszentmárton)

MEGÉRKEZTEK!

SZABÓ JENŐ

divatáruházába - CLUJ

A legújabb női tavaszi divat kabátszővetek. Ruha casha, sima és mintás . . . Lei 390.—
Férfi tavaszi öltöny és felöltő szövetek dus választékban.

Kérem kirakataim megtekintését

TELEFON 4-79. TELEFON 4-79.

Százhuszonnyolcmillió aranykoronás birtokper Csehszlovákiában. Brümből jelentik: Fülöp Kóburg-góthai herceg hagyatékaért Mária Dorottya hercegnő hagyatéki pert indított Józsiás és Ciril hercegek ellen a Csehországban fekvő és 128 millió aranykoronát érő birtokok megszerzése érdekében. A hercegnő ugyanis még nem kapta ki örökösödési részét. A perben a legfelsőbb törvényszék úgy döntött, hogy Józsiás herceg az egyedül jogosult örököse az egész hitbizománynak. E döntés alapján a hercegnő most már csak Józsiást perli.

Ötmillió frank értékű ékszer loptak el egy brazilai özvegytől. Parisból jelentik: Egy montecarlói szállodában egy dús gazdag brazilai özvegytől eddig ismeretlen tettesek ötmillió frank értékű ékszer loptak el. Ez az ékszerlopás évtizedek óta a legnagyobb bűntény, amelyet az európai rendőrség krónikái ismernek. A montecarlói hatóságok az ékszerlovaj kézrekerítésére széleskörű intézkedéseket tettek.

A petrozsényi zsidóság műsoros estélye. Petrozsényi tudósítónk jelenti: Március 10-én nagyszerű műsoros estélyt rendeztek Petrozsényi cionista frakciói, amelyek közül az Aviva-Barisszia, az ZSNSZ helyi csoportja egyöntetűen vettek részt az előadás munkáiban. A műsor szerzője Fehérvári László és Ruder Ernő operett-revüje volt, amelynek a tehetséges, fiatal szerzők „Hurrah Josefina” címet adták. A revü ujszerű elgondolása, frappáns ötletei és szellemes fordulatai a közönséget az egész estély alatt a legjobb hangulatban tartották. Ruder Ernő, a tehetséges fiatal társzerző fülbemaszó modern jazz-muzsikát írt vele humorban kongeniális szerzőtársá hrettetőjához. Nagyon szépek voltak az előképek, amelyeknek hölgysszereplői: Bieber Zseni, Gárdos Irén, Lebovits Tekla és Lili, Feldmann Sári, Iszkovits Fanni, biblikus öltözeteikkel kellemes látványt nyújtottak. A nyolcéves, tehetséges táncművész, Lager Kató fellépése bamultabajtó volt. Neumann Oszkár Mirjam című drámájának előadói: Fehérvári László, Rosenberg Janka és Grosz Sándor is kitűnő játékot produkáltak.

Az amerikai munkanélküliek megszervezik a munkanélküliek hadseregét. Newyorkból jelentik: James Coxe, a munkanélküli munkások vezetője, elhatározta, hogy megszervezi a munkanélküliek hadseregét, mégpedig azzal a céllal, hogy óriási méretekben felvonultatva azokat, követeljék az alamtól a munkanélküli segélyek megszavazását.

Előírják a maximális árakat Kolozsváron. Az ármegállapítóbizottság rendszeres havi ülését a városi tanács állandó választmányának határozata értelmében nem tartották meg azzal az indoklással, hogy áprilisban valószínűleg nem lesznek maximális árak. Annál is inkább, hogy a parlament előtt egy törvénytervezet fekszik, amelynek megszavazása esetén az ármaximálásokat eltörlik. Az Uj Kelet már megírta, hogy Kolozsvár városi tanácsa azzal a kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy engedélyezze az ármaximálás három hónapi időtartamra való szüneteltetését. A városi tanácsnak a három hónapos próbaidő alatt az árak kialakulását volt szándékában megfigyeltetni. Valószínű, hogy a városi tanács a kormány kedvező válaszában bízva, nem hívta még össze az ármegállapító bizottságot.

Málnási Mária forrás természetes alkalikus sós gyógyviz.
A legjobb nyálkaoldó szer! Gyomorégést azonnal megszüntet. Kúrkézelősség: BRAȘOV (Brassó). Főlerakat: Rognár és Szántó Erd. Keresk. R. T. Cluj. Telefon: 3-32 és 72.

A Matild-viz elősegíti az emésztést

Közgazdaság

Romániában tartják meg az 1928. évi nemzetközi bõripari kongresszust

Kolozsvárra hozzák át az Erdélyi és Bánsági Bõrkereskedõk Egyesületének temesvári székhelyét

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tud.) Mintegy két évvel ezelõtt alakult meg kedvezõ auspiciumok mellett az Erdélyi és Bánsági Bõrkereskedõk Egyesülete, amelynek székhelyét Temesvárt jelölték ki. Az egyesület mûködése azonban nem váltotta be a hozzá fûzött reményeket, aminek végül is az lett a következménye, hogy az egyesület kebelében erõteljes ellenzéki mozgalom indult meg azzal a programmal, hogy az egyesületet az általa fenntartott szakosztályaival egyszemes alapokra kell helyezni. Ennek a mozgalomnak lett a következménye, hogy a legutóbbi közgyûlés Farhas Ernõ kolozsvári bõrnyagykereskedõt választotta elnökvé és ezzel az egyesület irányítása Kolozsvár közepé került.

A rezsimváltás új életet vitt az egyesületbe, amelynek anyagi megalapozása után a vezetõség megkezdte az egyesület aktivitási körének kibõvítését. Ennek a programnak a jegyében jött létre a bõrkereskedõk hitelvidéki és információs irodája, amely az UGR keretén belül mûködik igen szép eredménnyel. Az egyesület székhelyének Kolozsvárra való áthelyezését hivatalosan a közeljövõben összeálló közgyûlés fogja kimondani. Ugyancsak az új vezetõség érdemének kell tudni, hogy átszervezte és Kolozsvárra hozta az egyesület hivatalos lapját, amely Románia egyetlen bõrnyagykereskedõ lapja és elhatározta, hogy a lapot a legnagyobb igényeknek megfelelõen átszervezik.

Az új vezetõségnek sikerült igen értékes nexusokat kiépíteni a külföldi szakmai körökkel. Ebben nagy segítségére volt a román-magyar és német nyelven megjelenõ szaklap, amely munkatársai közé bevonta a belföldi bõrnyagykereskedõk egyesületét, azonkívül igen értékes külföldi tudósítógárdát állított be. Ezeknek a többszörös nemzetközi relációknak az eredményeképpen a lap vezetõségét kérték fel arra, hogy az 1928. évi nemzetközi bõripari kongresszust Romániában szervezze meg. Ez a kongresszus, amely elõreláthatóan augusztusban lesz Bukarestben megtartva, kiszámíthatatlan kihatással lesz Románia bõriparának és kereskedelmének fellendülésére, mint-hogy a kongresszuson a legtovábbi országok és világrészek gyárjai és cégei elküldik megbízottait és így Románia bõripara ezen a reven közvetlenebbül és intenzívebben fog bekapcsolódni a nemzetközi forgalomba, különösen pedig olyan területekkel fog direkt összeköttetésbe kerülni, amelyek tõl a román bõripar és kereskedelem eddig el volt zárva.

Külföldi tõke vonul be a Banca de Credit Románhoz is

Bukarestbõl jelentik: A napokban ismertette az Uj Kelet azt a tranzakciót, amellyel a Banca Chrissovelini külföldi bankcégek révén 100 millióval fel emeli 250 millió alaptõkéjét, olyan formán, hogy az új emisszió kívül a külföldi konzorcium átveszi az intézet másik részvénypakettjét is. Ezt a példát most a régi királyság másik tekinthetõ intézete, a Banca de Credit Român is követi, amelynek tõkeemelési tranzakciójában a kvetkezõ külföldi bankok vesznek részt: Österreichische Kredit Anstalt Wien, Banque des Pays de l'Europe Centrale Paris (volt Lãnderbank), Mendelssohn Co. Berlin és a Kleinworth Sons London.

Ebben az esetben is természetesen nem az alaptõkeemelési tranzakció a fontos, hanem az a tény, hogy az átveendő részvénypakett birtokában a felsorolt intézetek nagyobb hitelekért fognak a banknak folyósítani. Nagyon közelikvõ a feltevés, hogy ezen a két példán felbátorodva a többi nagyban-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. CLUJ, PIATA UNIRII 7. sz á m

Fiókjai: Dés, Dicsõszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — **Saját tõkéi 85 millió lej.**

Affiliált intézetei: Tordaanyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelõnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árai a vasut mellett.

Betéteket elfogad

megválasztották Popper Zsigmondot s Reiss Alfrédet a számvizsgáló bizottság tagjaivá. A választmány tagjai lettek: Baruch Izidor, Carabas Romulus, Deutsch Arnold, Dornhelm Jenõ, Kabos Armin, Kimmel Sándor Klein Jenõ, Lázár Livius, Lukács Iván, Rotter Béla, Szana Zsigmond (rég), Krpér Mór és Lupu Sándor (újtagok).

Moratóriumot kért Románia legnagyobb szövõgyára. Beavatott körökben már régóta tudják, hogy a bukaresti Postavul S. A., amely az ország legnagyobb szövõgyára, nehézségekkel küzd. Ugy látszott azonban, hogy a hatalmas vállalat, amely 800 munkással és 240 szövõszékkel dolgozik, megtalálja a szamalásához vezetõ utat. Ennek érdekében a Postavul és a Bihusi Posztógyár között hosszas tárgyalások folytak, amelyek azt célozták, hogy a Bihusi érdekeltséget vállalon a Postavulnál, illetve vegye át annak részvénymajoritását. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre és a Postavul most moratóriumot volt kénytelen kérni. Az állami szállítókban erõsen részvevõ cég passzívái 285 millió 218.000, aktívái pedig 161 millió 216.000 lejt tesznek ki és így a csõd állig lesz elkerülhetõ.

A postai áruküldemények csomagolási szabályzata. A postavezérigazgatóság legújabbán a következõ rendelkezést adta ki a postacsomagok szolid csomagolásáról: Minden értékkel nyilvánított csomag föltétlenül erõs, szállításra alkalmas vaszomban csomagolandó, lepecsételve az összes levárásonkál kifogástalan minõségû pecsétviasszal s vésett pecsétnyomóval. Kivételt képeznek az olyan csomagok, amelyek könyveket és nyomtatványokat tartalmaznak — ezek természetüknek fogva erõs csomagolópapírosba is csomagolhatók. Azon csomagok, amelyek gépalkatrészeket, fûszereket stb. tartalmaznak, faládjába csomagolandók; a ládák pedig erõs bronzcsal mindkét végén lezárandók. Illó olajok, valamint más anyagok, melyek levegõn elpárologhatnak, speciális tartályokba csomagolandók, azután kicsiny bûdácskába helyezendõk, amelyeket elõzõleg fûrészpórral, vagy papirforgáccsal kell kitölteni, miáltal a szállítás viszontagságaitól egy a csomag, mint az abban elhelyezett anyag megvédi. Természetesen ezen ládácskákat a leghatékonyabban lezárandók. A postai szállítástól az összes könnyen gyúló rom-

landó, vagy robbanó anyagok ki vannak tiltva. A szállítólevelek tartalomrovatában a csomag tartalma mindenkor a valósághoz hiven bevallandó. Mindazon csomagokat, amelyek a fent elsorolt csomagolási követelményeknek meg nem felelõen fognak feladásra kerülni — vissza fogják utasítani, mint szállításra alkalmatlanokat

סדרים מלימים

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Mindenemü zsidó imakönyvek, valamint gyapjú és selyem **talcsok**, aranyozott vagy ezüstözött **bortnival** felszerelve. — Probarendelések azonnal — utánvét mellett küldve. Meg nem felelõ árúért a pénz visszaküldõm

Rosenzweig Anton
Cluj, (Kolozsvár) P. M hatu Viteazul 38.
Alapitva 1890.

Esõköpöny . Lei 900
és feljebb

Trench-Coat Lei 3500

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-árúháza Fõter 14.

Utazó urak! Hotel Park
(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz בית המדרש kitinõ házi konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garántált féregmentes **szobák kaphatók**

A legszebb legolcsóbb legelegánsabb nyomtatványokat
megrendelhetõ a

Cartea Româneascã
nyomdai mûintézetnél — Cluj
Calea Dorobantilor No 14—16.
Kérjen árajánlatot

Gyermeke ellen védkezik, ha

gyermekruha

szükségletét nem

Glantz Szidi

gyermekruha divatszalonjában csináltatja **Fõter 10.**

TÖZSDE

A piac lanyha és üzletlens

Valutapiac 1928 március 27 (Rador)

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyrtas	Zarlat						
Zürich	3095—31	—	—	48937	3102	1103120	13689	61010	192675
Newyork	160—16650	51900	51895	250060	16055	5720	71950	3375	—
London	783—785	2534	250470	12402	76	279470	346837	16472	381875
Paris	633—636	294320	2943	—	133	22570	279675	—	39375
Milano	851—852	2742	1599	13425	851	3025	—	179425	52825
Prága	476—478	158850	1599	—	47750	169850	210562	—	26650
Budapest	2840—2820	9070	9070	—	2820	—	12410	58—50	—
Belgrad	—	9130	91325	—	282	1 0750	124995	5935	176
Bukarest	—	322	323	1575	—	25050	44175	2094	6225
Var.ó	—	5820	5825	—	1830	6425	7969	37—525	—
Bécs	2860—2270	7305	730250	—	2255	8055	—	47485	—
Berlin	3845—3852	12110	12110	—	3850	13612	1699	80710	—

Száz lej árfolyama Zürich (uto) 323, Páris 1575 Budapest 35650 Bécs 44175 Prága 2094

Szerda, 1928

Színház

Magy

Szerda: Balró revü-udjod Nusi, a szubrett-pékival. Szám: 28

Csütörtök: Bal Somogyi pi bérlet

Péntek: Balró Somogyi pi bérlet

Szombat délután (Ifjusági árakkal.) Kántor László

Szombat este Ferenc László Poór Lili Szám: 29

Vasárnap 2/3 (Oleósi helyettesítés)

Vasárnap 6-10 letűnethető

Vasárnap 8-10 a harmadik si bucsufesztivál (szám: A)

Hétj: Olympia (szám: B)

Kedd: Olympia (szám: C)

Szerda: Olympia (szám: 37)

A színház

Műsorváltozása sikere miatt. Somogyi Nusin nem volt operett, mint Soestén át ünnepélyes sikerrel tiszteletdíj szerződéses módja marad adásban látni nap délután a hirdetéslyette a Csókonyi Nusin Budapesti kóval ragadtak Csókonyi asszony hatók.

Ma este a Nusival. A kóros, változó operette-revüje. Akik látni akarnak, menjék el, hogy a két revü kórosnak modern lépõbbek a tiszteletdíj? Szóval látásra ad all bemutatása. A fõszerepét Soestén át ünnepélyes szerdára, csütörtökre este Somogyi Nusin. Így tehát siessen jegyet valamelyikér

Olympia. A nagyobb esemény Molnár Ferenc Olympiának legszerte ünnepelt darabjából a tiszteletdíj párt két után Kolozsvári Olympiával. Európa városának a az Olympia egyedõre õt tûzve szombathétre, keddre feladásra árnyakat.

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora

Szerda: Balról a harmadik. (Operette-revü-üjdonosság, először. Somogyi Nusi, a budapesti Király Színház szubrett-primadonnájának vendégjátékával. Premiére bérlet 35 szám.) Szám: 289.

Csütörtök: Balról a harmadik. (2-odszor. Somogyi Nusi vendégjátékával. Napi bérlet 35 szám, B.) Szám: 290.

Péntek: Balról a harmadik. (3-adszor. Somogyi Nusi vendégjátékával. Napi bérlet 35 szám, C.) Szám: 291.

Szombat délután 3 1/2-kor: Erdészleány. Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyekkel. Bevezető előadást tart: dr. Kantor Lajos). Szám: 292.

Szombat este 8 1/2-kor: Olympia. (Molnár Ferenc legújabb darabja. Először. Poor Lilivel. Premier-bérlet 36 sz.) Szám: 293.

Vasárnap 2 1/2-kor: A gyimesi vadvirág. (Olcsó helyekkel). Szám: 294.

Vasárnap 6-kor: Olympia. (2-odszor. Berletűzetben.) Szám: 295.

Vasárnap 8 és háromnegyedkor: Balról a harmadik. (4-edszer. Somogyi Nusi bucsufölépésével. Napi bérlet 36 szám, A.) Szám: 296.

Hétfő: Olympia. (3-adszor. Napi bérlet 36 szám, B.) Szám: 297.

Kedd: Olympia. (4-edszer. Napi bérlet 36 szám, C.) Szám: 298.

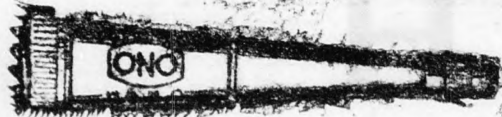
Szerda: Olympia. (5-odszor. Napi bérlet 37 szám, A.) Szám: 299.

A színházi iroda közleményei

Műsorváltozás a Somogyi Nusi óriási sikere miatt. Egész Kolozsvar ma a Somogyi Nusi nevetől hangos. Ezek óta nem volt operette-vendégnek olyan sikere, mint Somogyi Nusinak, akit egész estén át ünnepeletek, tapsoltak. Erre a nagy sikerre való tekintettel az igazgatóság szerette volna továbbra is itt tartani Somogyi Nusit, de miután vállalt szerződésai másfelé szólítják csak egy módja marad annak, hogy még egy előadásban láthassa őt a közönség: Vasárnap délután 3 órakor levették másorról a hirdetett Gyimesi vadvirág-ot s helyette a Csókos asszonyt tűzték ki Somogyi Nusival. A Csókos asszony Somogyi Nusinak legbrilliansabb szerepe. Budapest közönségét valóságos magával ragadta a Csókos asszony-ban. A Csókos asszony jegyei már megváltottak.

Ma este operette-premiére Somogyi Nusival. A káprázatosan színes, mulatságos, változatos Balról a harmadik című operette-revünek ma este lesz a premiéréje. Akik látták a Mersz-e Mary-t okvetlenül nézzék meg a Balról a harmadik-at, hogy összehasonlítsák tehessenek a két revü között. Melyik a színesebb? Melyik mulatságosabb? Melyikben vannak modernebb táncok? Melyikben meglepőbbek a trükkök? Melyiknek szebb a zenéje? Szóval igen érdekes összehasonlításra ad alkalmat a Balról a harmadik bemutatása. A Balról a harmadik női főszerepét Somogyi Nusi fogja játszani. Ugyancsak ő vitte ezt a darabot Budapestre is óriási diadalra. Sajnos, a Balról a harmadik-at csak négy estére: szerdára, csütörtökre, péntekre és vasárnap estére lehetett kitűzni, mert Somogyi Nusinak hétfőn már el kell utaznia. Így tehát, aki meg akarja nézni, siessen jegyet biztosítani a négy előadás valamelyikére.

Olympia. Az idei színházi évad legnagyobb eseménye lesz szombaton este: Molnár Ferenc legújabb darabjának az Olympiának a premiéréje. Az Ördög világszerte ünnepelelt szerzőjének ez a legújabb darabja pártjátékos diadalt aratott pár hét előtt Budapesten s Budapest után Kolozsvar az első város, ahol az Olympiával megismerkedhetik a közönség. Európa és Amerika minden nagy városának a színházi megszerzőik már az Olympia előadási jogát. Az Olympia egyedőre öt egymásutáni estére van kitűzve: szombatra, vasárnapra (6 órakor) hétfőre, keddre és szerdára. Mind az öt előadásra árusítja már a pénztár a jegyeket.

A zsebben hordozható „CIP” inhaláló készülék csodászerűen gyógyít néhány perc alatt náthát, legmakacsabb köhögést, számarköhögést, rekedtséget, álmatlanságot, fejfájást, orr és torokfájdalmakat, rossz szájjizet. Tisztítja a légzési csöveket. Nagy segítségére van a bronhitiszes és asztmás betegeknek. Fertőtlenítésre alkalmas villamosokon, vonaton és nyilvános helyiségekben. Minden gyógyszerárban és drogériában található. Lerakat és vezérképviselőt Románia részére

S. H. Solomon

București, Str. Nouă în Curtea Comendurei.

Képviselet keresek minden nagyobb városban

Most jelent meg

SIPOS DOMOKOS:

Vágtat a halál

a korán elhunyt erdélyi író posthumus versei. A versek elé Szentimrei Jenő írt részletes életrajzot.

Ára 70 le!

KAPHATÓ
AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN
CLUJ

Konkurs.

Die aut. orth. isr. Kultusgemeinde in Sibiu schreibt hiemit für die Besetzung eines Kantorposten Konkurs aus.

Bewerber mit religiösem Vorleben, die unter 35 Jahre alt sind, schön-klangvolle Stimme besitzen, musikalisch gebildet sind, einen Chor einstudieren und liten können, mögen ihre Gesuche mit Zeugnisschriften versehen spätestens bis zum 1. April l. J. dem Unterfertigten einsenden.

Im Gesuche sind Alter, Familienverhältnisse, bisherige Tätigkeiten, wie auch Gehaltsansprüche anzugeben.

Es wird ausdrücklich betont, dass zur Probe nur Berufene zugelassen, und die Reisespesen nur dem akzeptierten Kantor vergütet werden.

Sibiu, am 19. März 1928.

Ing. Aladar Lukács,
Vorsteher.

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

A CLUJI

TACAMUL

ezüstárugyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb eszközárúterekben megrendelhetők - Vízonteladónknak:

"TACAMUL"

Ezüstárugyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A

Telefon 4-82. Sürgőny cím: „Tacumul"

Peszachra olcsó könyvek

Chad Gadja: Das Pesachbuch 90

Bernfeld:	Max Brod	
Die jüdische Literatur	Im Kamp um das Judentum (geb.)	60
Klausner:	Hauser	
Neuhebräische Literatur	Spinoza	120
Schlesinger:	Tharaud	
Einführung in Zionismus	Im Schatten des Kreuzes	70
Zollschaun	Friedemann	
Revis. des jüd. Nationalismus	Das Leben Herzes	40
Bialik	Die besten jüd. Anekdoten	25
Gedichte I-II.	Robinson	
Landsberger	David Wolfsohn	60
Das Gettobuch (geb.)	Gronich	
Krojanker	Dr. Simon Aron	35
Juden in d. deutschen Literatur	Herzl	
Pinsker	Philosophische Erzähl.	130
Autoemantipation	Perez	
Max Brod	Die Goldene Kette (geb.)	60
Heidentum, Christentum, Judentum I-II.	Herzl	
Megrendelhetők az Uj Kelet könyvosztályában - Kolozsvar	Neue Ghetto	60
	Böhm	
	Die zionist. Bewegung	150

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő, jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Belvárosba

szakmában jártas, jó-megjelenésű újságírókat felevesz Elián cég. 314

Szerény elszegényedett, int. ligens urileány keres házvezetőnői állást.

Falura, vidékre is elmegy. Információ és cím a kiadóhivatalban. 318

Kertje

(konyha-kert, gyümölcsös, dísz-kert) vagy udvara rendezésére, parktervezésére, illetve állandó nyári gondozásának idejében való megnyugtató elintézését ne halogassa. Címét adja be a kiadóhivatalba, a fentiekben gyakorított állásnévküli tanító részére.

Adakozzunk

a közeledő husvét ünnepe használt férfi ruhát, fehérműt, cipőt, kalapot stb. az Iclodi szegénysorsos Iparos Becherék részére. Cím Gersch Kálmán, titkár, Iclod, Jud. Somes. 308

Tömegjelenésű

fűszerkereskedő segéd azonnalra, esetleg husvét utánra állást keres. Megkereséseket „Jzraelia” jellegűre a kiadóba kérünk. 319

Aprilis I-re

szepen bútorozott különbejáratu szoba fürdőszoba használattal is, 2-3 személynek kiadó Eötvös-u. 25. - Str. Gen. Berthelot.

Elegánsan bútorozott, különbejáratu utcai szoba, egy vagy két fiatalembernek kiadó. Str. Eminescu 7.

Bivalytej

prima minőségű, garantált kóser, házhoz szállítva is kapható Schwartz Ignácéknál, Cs. Decehal 36.

Francia levelezést vállalkozó délelőtti órákban. - Ajánlatokat „Diplome” jellegűre a kiadó továbbít.

Női és gyermekruha varrást ízesesen és jutányosan vállalkoz. Calea Victoriei 57. ajtó 3. Több évi gyakorlatom nagy szalonokban szereztem.

Hatalmas parkettes, háromablakos, központi fűtésű, elegáns szoba, előszobával, bútorral, vagy anélkül kiadó. - Ajánlatokat az Uj Kelet kiadóhivatalába „Monostori uti” jellegűre kérek.

A regény mesterinek újabb kötetei

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Kellermann: A Schellenberg testvérek	136
Rudyard Kipling: Naulahka	146
- A fény kialudt	146
Kessel: A véres pusztá	122
Stefan Zweig: Első élmény	122
Berend Miklósné: Lükettő talaj I-II.	476
Szine-java könyvek legújabb kötetei (250-300 oldal)	
W. Maugham: A magus	55
E. M. Hull: A sejk	55
Domink: Az égő piramis	55
Froudale: A fejedelmi autó	55
Dekobra: Leányiszóktetés	55
A. Bennett: Lord Raingo	55
Duse: Dr. Smirni naplója	55
Rosz: Gyönyörű Páris	55

Nova regénytár

Werner: Küzdelem a boldogságért	64
- Dacos szerelem	64
Lehne: A grófnő szerelme	64
- Kié vagyok	64
Adlersfeld-Ballstrem: Régi történetek	64

b. Rt. z á m

Alsófehér-karékpenztár Szászrégen. - Engedélyezve

bb rras

900 feljebb 3500

Park Mare)

abb kat

ască Cluj 4-16.

ha di 10.

BETULAH

Írta: Izrael Zauggill.

2

A püpos kis emberke felkacagott.
— Mindazonáltal nagyon szeretném látni őt — mondtam.
Ebben a sivatár egyedülletben ugyanis úgy véltem, jót fog tenni egy kis változatossággal.
Jarchi nyájával oda mutatott a síkság felé:
— Ott lakik, odaát abban a házban!
— Olyan, mint egy áruló! — mondom.
— Nem, ez egy klauz.
— Nem értem e szót!
— A klauz a rajongók otthona.
— A csodák is itt történnek?
— Nem! A klauz voltaképpen az ő zsinagógájuk.
— Tehát itt imádkoznak?
— Imádkoznak? Olykor imádkoznak, de legtöbbször isznak is, sőt megtörténik, hogy annyit isznak, mint annakidején a bibliai Lót.

Odanéztem a klauz felé. Ahogy figyelmesen vizsgálom, észreveszem, hogy körülötte nagy élet folyik. Egyre jönnek és mennek az emberek. Azután odanézem a község zsinagógájára felé, amely ugyan igényesebb külsejű volt, azonban mintha teljesen ki lett volna halva az élet körülötte.

Visszaemlékeztem, hogy Jarchi egy alkalommal azt mondta, hogy a charadok a megállapodott imák ellen felázadtak. Nem tartják be az imák idejét sem. Mégis úgy találom, hogy ma a klauzban valami egészen különös dolog történik. Fogtam kalapomat, botomat és elhatároztam, hogy felfedező expedícióra megyek. Ösztönszerűen pisztolyomat is hátsó zsebembe tettem és magamban mosolyogtam, hogy lime fegyveresen megyek a charadok ellen. Mellesleg jegyzem meg, hogy a pisztoly nem volt megtöltve.

Besompolyogtam az épületbe és léptem az ajtó mellett egy padra. Ha a háttérben nem állott volna a lefűgött, szürkés frigysekrény, alig hihettem volna, hogy olyan teremben vagyok, ahol vallási összejöveteleket tartanak. Néhány ember állott a helyiségben, imádkoztak, mormogtak és imáikat különös kézműveltségekkel kísérték, a legtöbbje azonban nyugodtan ült és agyagpárból füstölt, kávézt ivott, beszélgetett, míg néhányan, akik csavaróknak látszóttak, hosszan kinyújtva fekdtek a kemény padokon és a nagy zűmmögés és hangos beszélgetés előrére mélyen aludtak és nagyokat horkoltak. Kutatva néztem körül, de az emberek között hiába kerestem olyan arcot, amelyből arra következtethettem volna, hogy lime ennek valami vezető szerepe van közöttük. A legtöbbje csak ártalmatlan, jóindulatú arkifejzése volt és azok is, akik hangosan imádkoztak és kezikkel gesztikuláltak és olykor melüket verdesték, egyáltalán nem tettek rám tragikus benyomást, inkább vidámnak találtam őket. Egyszer másszor a beszélgetőket is mintha elragadta volna az imádkozók ájtatossága, abbahagyták a fecsegést és ők maguk is imádkoztak. Volt az imádkozók között némelyik, aki megérezte az ájtatoskodást és odacsatlakozott a beszélgetőkhez. Egy öreg férfi akít az előző napon a domb alatti temetőnél láttam, ahol elsöprte az avult leveleket egy sirtól és közben mint Hamlethen a sírásó, melankolikus dalokat adott, észrevett engem, dobtott és megkérdezte tőlem, milyen pálinkát akarok.

Közöltem vele, hogy szeretnék valami jóféle snapszot, mire az öreg a frigysekrény mögé ment és visszajött egy pohár pálinkával. Olyan szerény árat kért, hogy azonnal nagy borralvalót adtam neki, ami renomémet még

jobban megszilárdította. Mialatt a pálinkát szűresöttem, megkísérletem nyugodtan ellesni valamit a párbeszédéből. Némelyek az áradásról beszéltek, mások politikáról, mások viszont bibliai témákról diskuráltak. De volt egy témájuk, amely minden csoportban felbukkant s amely a beszélgetéseket teljesen átszötte. Ezek azok a csodák voltak, amelyeket a rabbi végrehajtott.

Lelkesülten beszéltek a csodákról, amelyeket vagy a rebbe a földön, vagy pedig magasabb szférákban, aóvay letke eljuttatható, vitt véghez. Egyre kíváncsibb lettem, megrendeltem egy újabb snapszot és a templomszolgától megkérdeztem:

— Hol van voltaképpen a ti rabbitok? Afázatos hangon jelentette, hogy valószínűleg le fog jönni a reggelizőhöz. A hangjában valami nagy tisztelet volt a rabbi iránt és a beszéde úgy hangzott, mintha a magasabb szférákból várná ide a rabbit. Vártam, amíg a klauz asztalait megterítik és láttam, hogy egy egyszerű, de nagyon kiadós és tápláló reggeli szervíroztak. Az izes ételek párájától az ájtatosság forrása kipáadt, és a legmakacsabb alvok is felebredtek. Barátságosan meghívtak, hogy vegyek részt a lakomán és nagyon csodálkoztam, amikor láttam, hogy itt milyen verdégszeretők az emberek. Megmagyarázták, hogy a rabbi adja ezt a reggeli mindazoknak, akik részt akarnak venni benne, — ingyen.

— Nos, ez valóban fejedelmi vendégszeretet — mondtam. De nagyon szeretném látni magát, a fejedelmi házigazdát.

Szomszédom részvétellel közölte velem, hogy valószínűleg péntek estig türelmesen váromon kell, akkor azonban a rabbi minden körülmények között le fog ide jönni, hogy innentől kezdve a vendéglőszombat napját. Ma azonban kedd volt.

— Nem látogathatnám meg talán? — kérdeztem.

Rázza a fejét.

— Ben David ebben az évben már senkit sem fogad Visszavonult, hogy lelke extázisait előkészítse arra az időre, amikor a zarándokok idejönnek. A szombat az egyetlen nap, amikor mégis a nyilvánosság elé lép.

Nem maradt más hátra, minthogy péntek estig várjak. Közben azonban megkértem a vendéglőszombat, Jarchit, mutassa meg a fejedelmi palotát. Egészen egyszerű, kétemeleres, keleti stílusban épített ház volt, lapos tetővel amelynek magas zölddel befestett ablakai estszürkületben úgy csillogtak mint hatalmas drágakövek.

Jarchi most is gyűlölködött: Nem jöhetett le a reggeliző, persze nem jöhetett, mert bizonyára jól be volt állítva!

Ez feldühösített. Én ugyanis a csodák emberéről romantikus képzeteket alkottam magamnak és az amit a szektától láttam, nem azt a benyomást tette rám, mintha ezek részegeskedő emberek lennének.

— Akármit is mond róla, én nagylelkű embernek tartom. Hiszen láttam, hogy bárki, aki akart, odajöhetett a reggeliző és ingyen ehetett.

— Persze olyan reggeli — szölt könnyörtelenül Jarchi — ami neki nem kerül semmijébe. Hívói ugy vélekedtek hogy ingyen kapják a reggelit, a végén azonban mégis megfizetik. Ha akarja tudni, megmondom, hogy minden nagylelkű ez az úr. Nagylelkű az erkölcsi véleményeiben.

— Honnan tudja ezt?

— Ó, ezek a fickók mind ádámí életet élnek.

— Nem értem. Mi az az ádámí élet? Rám hunyorgatott!

— Semmiesetre sem olyan élet, mint amilyent Adam ősapánk Éva megteremtése előtt folytatott.

Láttam, hiábavaló lett volna a püpos emberrel erről a témáról tovább beszélgetni.

Pénteken este ismét elmentem a klauzba, de ezúttal nem volt olyan könnyű dolog helyt kapni. A templomszolgá segítségével végül mégis leülhettem a frigysekrény mellé, ahol a sok fehér ruhás ember között, fekete szalonruhában olyan voltam, mint egy hólló. A levegőben lázas várakozás terjengett, mintha az úrv és az ítélet nagy napja a sziveket erősebben dobogtatta volna. Hirtelen mintha az egész gyülekezeten villamosáram futott volna végig, mindenki mohón az ajtó felé nézett. Egy hatalmas öreg ember jött be, magasra emelt fejjel, nagy és előkelő külsejű kísérettel. Járása kissé támlólgó volt. Odalépett a frigysekrény előtt álló kicsiny pódiumra, a templomszolgáhozajótt, átnyújtott neki egy imakönyvet, amit a rabbi néhány pillanatra szemére tett, majd fejére és vállára terítette. Ahogy így állt előttem, képe kipuozhatatlannul belevesződött emlékezetembe. Nagyon öregnek látszott, hullámos, hosszú fürtjei és szakállja egészen fehér volt, fehér selvenruhába jött, amely a nyak tájékán ki volt vágva és aranyval dusan ki volt himezve.

Fején fehér baretett viselt. Fehér, hozontos szemöldökében egy különös sárga hajszomót vettem észre, mintha az ifjúság ezen a helyen belekapaszkodott volna az öreg urba. Szemei zöldes fényben csillogtak. Mutatóujján pécset gyűrűt hordott nagy perzsa smaragdral, körülötte ametiszt. Amint felemelte és leeresztette kezét, ahogy ismét imára kulcsolta őket, úgy láttam olyan merevnek, mint azt a gyűrűt, amelyet nyján viselt, amely egyébként is olyan zölden csillogott, mintha a rabbi harmadik szeme volna. Amikor imádkozni kezdett, úgy látszott, hogy az öregség minden tünetet elmulatott volna róla. Reszketett, de nem az öregségtől, hanem a benső felbuzdulástól. Egyre szenvedélyesebb lett, míg végül egész teste átvonaglott az imától. A gyülekezet pedig követte példáját; az imádkozók kezeit tördelték, vonaglottak és jajtató hangokat hallattak Prágában sem érztem ilyesmit. A hideg, lemezt istentisztelet után, amelyeket Amerikában ismertem meg, valóban felmelegítő hatással volt rám, hogy olyan imádkozók között vagyok, akik nem csinálnak titkot, nem röstellik érzéseiket. Bizonyára órák múltak el, és én nem éreztem semmiféle unalmat és nagyon meg voltam elégedve, hogy itt ülhettem. Amikor vége volt az istentiszteletnek, mindnyájan a „csodarabbi“ köré sereglettek, hogy „adott, jó szombat“ kívánsággal köszöntsék. Én is, mint a többiek, odamentem és le-mormogtam az üdvözlést.

A rabbi élesen szemügyre vett, ugylátszik, csak most vett észre. Szóvány, vértelen kezével erősen megszorította az enyémet, azt gondoltam, pécsetgyűrűjével egy jelet akar préselni kezemre.

— Adott, jó szombatot kívánok magának, idegen. Régóta tartózkodik itt?

— Az áradás óta, — mondtam.

— Vajon ön nem rejte éppolyan veszedelmeket magában, mint az áradás?

— Remélem, nem hozok veszedelmet erre a vidékre!

Gyűrűs mutatóujjával az állványon kopogott, már nem rém esett a tekintete, lesüllyesztette szemét és mélyen elgondolkozott.

— Ön nagyapja, aki Lembergben van eltemetve, nem volt barátja Baál Sem Tow utódjainak. Ó maga úgy rendelkezett, hogy a fehér szombati köpenyeket nem szabad használni és nem akar tudni arról, hogy a zsinagógákban ujjongva dicsőítsük az Urat.

Megdöbbenett, hogy tudott nagyapjáról, de még jobban, hogy rólam a cíói voltak.

— En nagyapját sohasem láttam — feleltem egyszerűen.

— Ez igaz. A prairie fia inkább a mindenütt jelenvaló istenről tud. Azonban nagyon szívesen látom vendégül, kérem üljön ide.

— Nagyon megtisztel vele rabbi, — dobtam meghatódottan.

Két asztalt terítettek. Az egyiket a mester és közelebbi környezete számára. Ezt fehér asztalkendővel terítették le, a másikat piros kendővel. Itt a gyülekezet tagjai ültek le, amnyian, ahányan helyet kaptak. Engemet a rabbi jobboldalára ültettek és nyomban éreztem, hogy minden szem felém irányul. A vacsorát ima vezette be, amelyet a bor fölött mondtak. Sohasem láttam azelőtt vendégek ilyen mohó tolkodását a kehely felé, hogy egyet szűrcsöliennek befőle. Megfigyeltem azoknak az arcát, akikre már nem jutott a borból. Monhatom, kétségbeesetten irigykedtek azokra, akiknek jutott a szentelt italból. Ezek azután azon igyekeztek, hogy a csodarabbi levesmaradékából kapjanak egy egy cseppet. Én ugyan ott ültem a rabbi mellett, de semmi esélyem nem volt hogy a leveséből élvezhessék. Egyébként én a magam számára egy nagy tányérral kaptam. Mihelyt a levest elfogyasztottuk, az egész társaság lelkesen énekelt. Odafordultam a rabbihoz, hogy beszéljek vele és megíjedtem, amikor megláttam. Szemei a távolba meredtek, szemöldökei egészen megfihéredtek és arcvonásai mintha megkövesültek volna. Szemét lezárta, fejét hátravetette.
(Folyt. köv.)

**Legszébb
Bészachí
ajándék**

az illusztrált Hagadah ára kötve Budko illusztrációival **75 lei**
Ugyanaz német fordítással **120 „**
Steinhardt metszeteivel (nagy formátum **220 lei.**

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Vidámság és derü
lesz otthonos minded zsidó házban, ahol

Jüdische Schwänke

zsidó vice és anekdotagyűjteményt olvas-sák. 270 oldalon, finom, rendkívül csosin vászonkötésben. Összeállította a nálunk is jól ismert Immanuel Olschwanger.

ára 230 lei.

KIADÓHIV
Str.

SZERKESZ

Ejledi

ELŐTIZET

Egész

Félévr

Negy

Egy h

XI évf

1928

Briaud úd
spanyol de
vájo

Páris, má
nyának a
szeptembe
a Népszö
ügyminis
következő
„Nagyon
lovagias v
vábbra is
ben a span
a nemzetk
tes elintéz
Franciaors
vében is ü
hoz, amely
talános ér
ben megfel
Egyelőre
tárok arré
ért maradt
üléseiről. A
zása mind
dali körök
tett.

Sándor jug
pol

Páris, má
ne angol
közöl, mel
király erős
gasfoku hi
matlanságú
gódik s att
sorsára jut
kényszerül
dani. Erre
értesítésén
iroda sem
súlyos állat
hogy illeté
sen megcát

Litvinov é
szerelési k

Genf, má
ferenciáról
vében Litv
tos levelet
hoz, a les
és kérte, l
ban a Né
hogy anna
hozzák. L
hogy szem
ve sértőne
leszerelési
az orosz d
dét, mely
kifejezést,
nem romá
nov ezt a
és határoz
inszinuáció
behívnyító
rombolni a
leszerelési
tett és min
célia, hogy
Népszövets
dig nem é
kezdés ren
Laudont, g
szövege te
rencia jeg
kódo nyil
kül maradj